

maritieme inrichtingen en op 's Rijks jacht- en werkvaartuigen en aan hunne weduwen en kinderen, krachtens de wet van 24 Juni 1854 (*Staatsblad* n°. 92). f 91 087,00

Artikel 68a. Ondersteuning aan de mindere geëmployeerden, vaste werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zeemacht en op 's Rijks werkvaartuigen, overeenkomstig de wet van 30 December 1887 (*Staatsblad* n°. 255). 16 000,00

Artikel 69. Pensioenen en onderstanden aan het loodspersoneel en aan de weduwen en kinderen, ingevolge de wetten van 20 Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 94), van 30 April 1863 (*Staatsblad* n°. 41) en van 27 April 1876 (*Staatsblad* n°. 92) 107 783,20

Artikel 70. Tijdelijk te verleen pensioenen en onderstanden. 8 000,00

Artikel 71. Wachtgelden aan gewezen burgerlijke ambtenaren 2 717,00

Artikel 72. Kosten van medailles, eeresabels en andere onderscheidingsteekenen en van gratificatiën aan de toekenning van medailles verbonden. . . 6 000,00

Artikel 73. Gratificatiën en schadevergoeding aan de minderjarige kinderen van wijlen A. GOEDHART 4 600,00

f 1 324 357,20

Vide AFDEELING.

Ontoorziene uitgaven.

Artikel 74. Onvoorziene uitgaven . . . 60 000,00

f 13 894 342,12

en alzoo tot een bedrag van dertien millioen achthonderd vier en negentig duizend driehonderd twee en veertig gulden twaalf cent.

Artikel 2.

Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artikelen 4, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 68a, 69, 70, 71 en 72 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk, ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift van het tweede lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit artikel 74 van dat hoofdstuk worden aangevuld.

Artikel 3.

Op artikel 74 van het bij deze wet vastgestelde hoofdstuk worden aangewezen de tot het dienstjaar 1891 behorende uitgaven, het voormeld Departement betreffende, die hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen van dat hoofdstuk.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Marine,

(2. 2.)

MEMORIE [VAN TOELICHTING.

Het eindcijfer van dit hoofdstuk bedraagt f 13 894 342,12, tegen f 13 981 237,20 voor 1890 toegestaan. Het verschil is een gevolg van lagere raming der:

IIde afdeeling, Materieel der zeemacht, enz. met f 274 770,00

Vde afdeeling, Pensioenen enz., met . . . 16 232,50

Totaal minder . . . f 291 002,50

waartegenover hoogere raming der:

Iste afdeeling, Kosten der administratie, met f 10 735,42

IIde afdeeling, Personeel der zeemacht, met 179 440,00

IVde afdeeling, Loodswezen enz., met 13 932,00

Totaal meer 204 107,42

Blijft totaal minder . . . f 86 895,08

Tegenover de geraamde uitgaaf voor 1891 op dit hoofdstuk, ad f 13 894 342,12, staat eene geraamde inkomst, bij de wet op de middelen verantwoord wordende, voor:

bijdragen van adelborsten f 43 000,00

» » aspirant-administrateurs . . . 2 700,00

opbrengst van verkoop van onbruikbare en overtollige goederen. 40 000,00

opbrengst van loodsgelden 1 350 000,00

Totaal . . . f 1 435 700,00

Iste AFDEELING.

Het eindcijfer dezer afdeeling bedraagt f 383 190,42 tegen f 372 455 voor 1890 toegestaan. Dit verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat verklaard, wordt voornamelijk veroorzaakt door het, ingevolge de wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 80), ten laste der begrooting brengen van de toelagen, die verleend zullen worden als vergoeding voor het verlies van het genot van leges, waarvoor geraamd bij:

Art. 2a f 7 500,00

en bij *art. 5a* 4 400,00

Bovendien zijn hooger geraamd:

Art. 3. Bezoldiging van de officieren bij het Departement, met 700,00

Art. 5. Bezoldiging van ambtenaren bij de werven, met 83,34

Art. 7. Bezoldiging van de ingenieurs bij de marine, met f 1 052,08

Totaal meer . . . f 13 735,42

waartegenover eene lagere raming van:

Bureel- en lokaalbehoefte van rtement, met 3 000,00

Blijft meer. . . f 10 735,42

IIde AFDEELING.

Het eindcijfer dezer afdeeling bedraagt f 4 939 940, tegen f 5 214 710 voor 1890. Dit verschil is toe te schrijven aan eene lagere raming van:

Art. 13. Aanbouw bij particulieren, met f 509 900,00

Art. 16. Aanschaffing en herstelling van torpedo's enz., met 138 740,00

Art. 18. Aanschaffing van steenkolen, met 70 000,00

Art. 22. Aanbouw, aanschaffing of aankoop van gebouwen, met. 126 700,00

Totaal minder . . . f 845 340,00

waartegenover hoogere raming van:

Art. 12. Aanschaffing van materialen, met f 223 490,00

Art. 14. Aanschaffing van hout, met 17 890,00

Art. 15. Aanschaffing, wijziging enz. van geschut, projectielen, met 98 100,00

Art. 17. Aanschaffing en herstelling van scheepstoomwerktuigen, met. 45 150,00

Art. 19. Kosten buitenslands gemaakt tot herstelling van schepen, met 60 000,00

Art. 20. Arbeidsloon bij 's Rijks werven, met 110 290,00

Art. 21. Bezoldiging van de bemanning der werkvaartuigen, met. 350,00

Art. 23. Onderhoud en herstelling van gebouwen, met. 12 620,00

Art. 24. Aanschaffing en herstelling van stoomwerktuigen op de werven, met 2 680,00

Totaal meer ————— 570 570,00

Blijft minder . . . f 274 770,00

Uit het vergelijkend overzicht betreffende de sommen voor deze afdeeling thans aangevraagd en voor 1890 toegestaan, als bijlage A bij deze Memorie gevoegd, blijkt dat:

voor aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen wordt gevraagd f 1 595 400, derhalve f 50 700 minder dan voor 1890 werd toegestaan;

voor herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst f 1 298 830, derhalve f 97 480 minder dan voor 1890 werd toegestaan;

voor conservatie van reserveschepen en hunne uitrustingsgoederen f 157 600, derhalve f 100 meer dan voor 1890 werd toegestaan;

voor aankoop, aanmaak en herstelling van materialen,

goederen en voorwerpen voor den voorraad f 527 925, derhalve f 34 600 minder dan voor 1890 werd toegestaan;

voor aanschaffing, wijziging en herstelling van geschut, affutage, projectielen, handwapenen en torpedo's f 537 360, derhalve f 40 640 minder dan voor 1890 werd toegestaan;

voor aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aanbouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werfinrichtingen, werkvaartuigen en gebouwen f 474 160, derhalve f 71 575 minder dan voor 1890 werd toegestaan;

voor algemeenen dienst en proefnemingen f 348 665, derhalve f 19 875 meer dan voor 1890 werd toegestaan.

De sommen bij deze begrooting voor nieuwen aanbouw aangevraagd, moeten strekken: tot het in aanbouw brengen van een artillerie-instructieschip en van een stoomschip tot bescherming van de visscherij; tot het beëindigen van den bouw der torpedobooten *Lamongan*, *Nobo* en *III*, alles op 's Rijks werf te Amsterdam; tot voortzetten van den bouw van het pantserdektorenschip *Prinses Wilhelmina der Nederlanden* en van het ramschip *Reinier Claeszen*; tot het betalen der laatste termijnen voor den aanmaak van werktuigen en ketels voor de torpedoboot *Goentoer*, *Lamongan*, *Makjan*, *Nobo* en *III*.

Voor zooveel betreft de *Goentoer*, *Lamongan* en *Makjan* blijven de aangevraagde termijnen wegens latere oplevering ongebruikt op vorige begrootingen.

Ter voltooiing van den bouw der torpedobooten *Lamongan*, *Nobo* en *III* is in 1891 nog benodigd een totaal bedrag aan arbeidsloon van f 24 000. Gedeeltelijk moet dit worden toegeschreven aan teleurstellingen bij het ontvangen der benodigde materialen, gedeeltelijk aan achterstand in de werkzaamheden, veroorzaakt door het met kracht voortzetten der voorzieningen aan de defensieschepen.

Nieuwe torpedobooten worden met het oog op de nog aanhangige overwegingen der bij Koninklijk besluit van 23 Maart 1890 n°. 28 benoemde commissie voor de kustverdediging, niet voorgesteld, maar daarentegen worden gelden aangevraagd voor den aanbouw van een artillerie-instructieschip en van een stoomschip tot bescherming der visscherij, waarvan de noodzakelijkheid nader betoogd zal worden bij de toelichting der IIde afdeeling. Het eerstgenoemde vaartuig, van staal gebouwd, voorzien van eene machine van 400 indicator paardenkrachten, zal eene proefvoetsnelheid moeten bezitten van 9 mijl en bewapend worden met 1 kanon van 15 c.M. A. op draaislede, 1 kanon van 12 c.M. A. lang 35 kaliber op middenpivot, 6 kanons van 12 c.M. K. A. N°. 2, 1 snelvurende kanon van 7,5 c.M. op middenpivot, 2 snelvurende kanons van 4,7 c.M., 5 snelvurende kanons van 3,7 c.M., 2 revolverkanons van 3,7 c.M., 2 kanons getrokken van 7,5 c.M. en 3 mortieren van 22 c.M.; het zal ingericht zijn voor een commandant en elf officieren en twee schoollokalen bevatten voor theoretisch onderwijs. Het vaartuig zal geschikt zijn om bij gunstige gelegenheid korte tochten voor schietoefeningen in de Noordzee te ondernemen.

Het vaartuig tot bescherming van de visscherij zal mede van staal zijn, een vol zeilvermogen bezitten en eene machine hebben, waardoor bij gewone weersgesteldheid tien mijl kan behouden worden; de kolenvoorraad zal groot genoeg zijn om bij 8 mijls vaart 300 geographische mijlen af te leggen, terwijl de victualie-berging op één maand is gesteld. De bewapening zal bestaan uit twee kanons van 7,5 c.M. A, terwijl de bemanning ongeveer 60 koppen zal bedragen.

In verband met het daaromtrent bij de toelichting der IIde afdeeling gezegde zal het vaartuig, ofschoon zoo klein mogelijk, belangrijk grooter worden dan de *Dolfijn*.

De kosten van het artillerie-instructieschip worden geraamd op f 310 000 voor den romp en de werktuigelijke inrichtingen, f 50 000 voor de stoomwerktuigen en ketels, terwijl voor geschut en affutage zal moeten gerekend worden op eene som van f 20 000.

Op deze begrooting is voor den aanvang van den bouw van dit vaartuig gebracht f 262 000.

Ook ditmaal geldt wederom hetgeen ten vorigen jare is opgemerkt omtrent de voorzieningen en herstellingen aan

in en uit dienst zijnde schepen; de ramingen op de verschillende artikelen behooren ook nu beschouwd te worden als leidraad voor een werkplan dat niet altijd in zijn geheel kan worden ten uitvoer gebracht.

De bijlage B dezer Memorie geeft als voor 1890 de verzameling der verschillende posten aan.

De wijzigingen aan het gepantserd materieel, in verband met de verwapening, de verhooging der commandotorens, de opstelling van snelvurend geschut en electrisch licht zullen dit jaar grootendeels voltooid zijn, met uitzondering van die op de *Luipaard*, *Krokodil*, *Stier* en *Schorpioen*, die nog gedeeltelijk zullen moeten worden uitgevoerd en waartoe een deel der inrichtingen aangeemaakt of aangekocht is.

Voor het aanbrengen van torpedonetten op de *Schorpioen*, in navolging van die welke voor de *Guinea* voorhanden zijn, zijn fondsen aangevraagd. In verband met de verdeling der overige werkzaamheden bestaat het voorstellen der voorzieningen aan de *Krokodil* te Hellevoetsluis te doen uitvoeren.

De stoomkanonneerboten kunnen wat de verwapening betreft als gereed worden beschouwd, met uitzondering van de *Eer*, waar de kruithamer en het granaathok nog eene wijziging moeten ondergaan.

Torpedoboot IX heeft eene zeer belangrijke herstelling, die te Amsterdam zal worden uitgevoerd en waartoe besloten is met het oog op den gereed zijnden nieuwen stoomketel en den goeden toestand, waarin de werktuigen verkeerden; ook torpedoboot XIV zal voorzieningen moeten ondergaan, terwijl die aan de *Etna*, waarvan een groot deel van de huid vernieuwd is moeten worden, dit jaar zoo niet geheel dan toch grootendeels zullen afloopen.

Betreffende de schepen van den algemeenen dienst zij vermeld dat de verwisseling der ketels van Zr. Ms. schroefstoomschip *Tromp* moet worden beëindigd, waarmede in verband staan voorzieningen van gedeelten van den romp, die onder de stoomketels of achter de wegering waren opgesloten. Na terugkomst van den winterkruistocht zal Zr. Ms. schroefstoomschip *Koningin Emma der Nederlanden* voorzieningen aan romp, rondhouten, werktuigen en aanvulling van den inventaris behoeven om het gereed te maken voor uitzending naar Oost-Indië. Zr. Ms. schroefstoomschip *De Ruyter*, 1 Juli nog niet terug uit Oost-Indië, zal dit jaar niet meer geheel gereed kunnen komen; tot beëindiging der voorzieningen worden op deze begroting de noodige fondsen aangevraagd. Zr. Ms. schroefstoomschip *Johan Willem Friso* zal na terugkeer uit West-Indië voor eene nieuwe reis worden gereed gemaakt, waartoe voorzieningen aan den romp en de werktuigen en aanvulling van den inventaris vereischt zullen zijn. Zr. Ms. schroefstoomschip *Van Galen* zal op gelijke wijze als vorige jaren worden in orde gebracht voor eene reis naar Oost-Indië. Zr. Ms. schroefstoomschip *Bonaire* zal na terugkomst uit West-Indië, zoo de voorzieningen niet van te belangrijken aard zijn, dadelijk worden in orde gebracht voor bewaking van de visscherij.

Verder bestaat het voornemen te Hellevoetsluis in aanbouw te brengen twee munitielichters en een klein ijzeren werkvaartuig, bestemd voor Amsterdam, ter vervanging van het houten werkvaartuig de *Suip*, dat niet gemist kan worden en ten gevolge van hoogen leeftijd moet worden afgekeurd. Tevens zijn op deze begroting gebracht fondsen voor den aanbouw van drie stoomsloepen, waaraan behoefte bestaat, één van 30 en twee van 28 voet, waarvan twee te Willemsoord en een te Hellevoetsluis moeten worden vervaardigd.

Door de hooge prijzen van de steenkolen zal de som tot aanvulling van den oorlogsvoorraad in 1890 toegestaan voor Amsterdam niet voldoende zijn. Om het in aanbouw zijnde kolenmagazijn tot die directie behorende geheel te vullen, is nog eene som van f 40 000 voor het volgende jaar uitgetrokken.

De beproeving der Schwartzkopf-torpedo's is nog niet afzelen; eerlang wordt echter darrentrent het rapport verwacht, waarna beslist kan worden of aan dat stelsel de voorkeur zal worden gegeven, dan wel aan dat van Whitehead.

Bouwwerken. Steenen wachtlokaal en werkmanswoning bij het buskruitmagazijn te Kadoelen.

Het bestaande houten gebouw is gebleken te bekrompen te zijn voor de behoefte, zoodat, nu het in zoodanigen toestand verkeert dat vernieuwing noodzakelijk is, het wenschelijk is daarvoor een ruimer, van steen opgetrokken gebouw op te richten, waaraan ook uit het oogpunt van minder gevaar bij brand de voorkeur wordt gegeven.

Houtmagazijn en sloepenloods op 's Rijks werf te Amsterdam.

De thans op 's Rijks werf aanwezige bergplaatsen voor hout en sloepen — de zoogenaamde brikskappen — zijn geheel onvoldoende voor eene goede bewaring van het daarin geborgen materieel.

Die bergplaatsen zijn van hout, en zouden voor eene kapitale herstelling zoodanige uitgaaf vorderen, dat het meer in 's lands belang te achten is, ze geleidelijk te vernieuwen. De kosten voor steenen gebouwen zijn geraamd op f 170 000. Als eerste termijn wordt thans f 25 000 aangevraagd.

Regenbak op 's Rijks werf te Willemsoord.

Ten einde den voorraad regenwater, in tijd van oorlog van zooveel belang, te vermeerderen, is het benodigde bedrag uitgetrokken om nog een regenbak van p. m. 200 M³ te doen bouwen.

Waarloze vloeddeuren voor de marineschutsluis te Willemsoord.

Ten einde bij alle eventualiteiten een waarloos stel vloeddeuren voor de marineschutsluis beschikbaar te hebben, worden fondsen aangevraagd voor de aanschaffing van een waarloos stel.

Telephonische verbinding van het fort Oostoever en het bureel van uitrusting bij 's Rijks werf te Willemsoord.

Het is herhaaldelijk gebleken dat de groote afstand, waarop de werkplaatsen in het fort Oostoever zich bevinden van het bureel van het hoofd van het vak van uitrusting, tot groot ongerief leidden, wanneer belangrijke mededeelingen gedaan of spoedeischende bevelen moesten gegeven worden. Vooral ook bij mobilisatie is betere gemeenschap zeer gewenscht.

Schietbanen nabij het fort Kijkduin.

De wenschelijkheid om voor de zeemacht meerdere gelegenheid te bezitten tot het houden van schietoefeningen heeft doen omzien naar eene geschikte plaats, die gevonden is bij het fort Kijkduin, waar drie schietbanen kunnen worden ingericht.

Steenkolenmagazijntje en tank voor water voor den torpedodienst te Hellevoetsluis.

Ten einde de gelegenheid te hebben de torpedobooten spoediger dan zulks nu mogelijk is te voorzien van steenkolen en zoetwater, is een eenvoudig afdak noodig voor kolen en daarbij een tank voor regenwater.

Regenbak op 's Rijks werf te Hellevoetsluis.

Meer nog dan te Willemsoord doet zich te Hellevoetsluis watergebrek gevoelen; om daarin te voorzien wordt de bouw voorgesteld van een regenbak aan de westzijde van het dok van pl. m. 200 M³.

Onderhoudswerken.

De op art. 23 aangevraagde sommen zijn bestemd voor het onderhoud van gebouwen, kaaimuren, beschoeiingen

rasters, sluizen, ducdalven, meerpalen, dokken, bestratingen enz. alsmede van baggerwerk.

Aangaande de werkzaamheden, welke tot 1 Juli 1890 op 's Rijks werven werden verricht of aan particulieren opgedragen, kan het volgende worden medegedeeld:

's Rijks werf te Amsterdam.

De torpedoboot *Foka* werd, na een welgeslaagden proeftocht te Vlissingen, verder afgewerkt, van een electrisch zoeklicht voorzien, en te Amsterdam in de 1ste klasse van reserve opgenomen.

De torpedoboot *Goentoer* deed eenige opvolgende proeftochten, waarbij de stoomketel defecten bekwam, die door den fabrikant der werktuigen worden voorzien.

De torpedobooten *Idjen* en *Krakatau* werden respectievelijk 31 Juli en 7 November 1889 te water gelaten en daarna ter beschikking der fabrikanten gesteld tot het innemen van werktuigen en ketels.

Na terugkeer te Amsterdam werden zij verder afgewerkt en voor den proeftocht gereed gemaakt.

De *Idjen* deed, na eenige proeftochten, waarbij de ketel averij bekwam, haar definitieven proeftocht op 20 Juli 11. en wordt thans te Amsterdam afgewerkt.

De *Krakatau* bekwam bij de proeftochten averij aan den stoomketel, waarin door de fabriek voorzien wordt.

De bouw van de torpedobooten *XXI* en *XXII* werd voortgezet en deze vaartuigen respectievelijk den 25sten Februari en den 29sten Maart 1890 te water gelaten.

De torpedobooten *Lamongan* en *Mukjan* werden in aanbouw gebracht, en voor den bouw van de torpedobooten *Nobo* en *III* zijn de voorbereidende maatregelen genomen.

Het lichtschip waarvoor de noodige gelden tot den bouw op de loopende begroting werden toegestaan, werd op stapel gezet en zal, zoo eenigszins mogelijk, ultimo December gereed zijn.

Het ramschip *Guinea* werd van een plaatijzeren versterking van het opperdek voorzien, om dit bestand te maken tegen de werking der buskruitgassen bij het vuren met het zware geschut. Nadat de sterkte van het dek te Willemsoord door het doen van schoten onderzocht en voldoende was bevonden, werden de werkzaamheden tot verhoogen van den commandotoren en aan het houten opperdek te Amsterdam beëindigd. Voorts werd het schip voorzien van eene brug voor electrisch licht en snelvurend geschut en eene opstelling van snelvurende kanonnen in den kuil, na gereedheid naar Willemsoord overgevoerd om in de 1ste klasse van reserve te worden opgenomen.

De monitor *Haai* werd verwapend, de commandotoren verhoogd, en het schip van destilleer, electrisch licht en snelvurend geschut voorzien. Den 11den November 1889 werd deze bodem weder naar Hellevoetsluis overgevoerd en zal daar een mast met geschutmars ontvangen.

De monitor *Bloedhond* werd, na verhoogen van den commandotoren, plaatsing van eene brug voor electrisch licht en snelvurend geschut en eenige verdere voorzieningen, den 29sten November 1889 naar Willemsoord overgevoerd en den 17den Mei 1890 in dienst gesteld.

Een mast met geschutmars zal nog worden geplaatst.

De monitor *Heiligerlee* onderging eenige voorzieningen, de commandotoren wordt verhoogd en eene brug voor electrisch licht en snelvurend geschut aangebracht.

De monitor *Tijger* werd voorzien van eene brug voor electrisch licht en snelvurend geschut, en de commandotoren wordt gewijzigd.

De stoomkanonneerboot *Brak* kreeg nieuwe stoomketels, en keerde, na gereedheid, den 1sten Maart 1890 in de 1ste klasse van reserve terug.

De stoomkanonneerboot *Ulfr* werd, na van Willemsoord te zijn overgevoerd, te Amsterdam verwapend met een kanon van 28 c.M. A. n°. 2 en werd na terugkeer te Willemsoord in de 1ste klasse van reserve opgenomen.

De stoomkanonneerboot *Vos* werd 31 October 1889 van Vlissingen naar Amsterdam overgevoerd, om met een kanon van 21 c.M. A. verwapend te worden. Het schip werd te Vlissingen tijdelijk vervangen door de *Geep* en na gereedheid den 1sten Maart 1890 weder in dienst gesteld, waarop het weder naar Vlissingen terugkeerde.

De stoomkanonneerbooten *Eer* en *Gier* werden van Willemsoord overgevoerd en te Amsterdam verwapend met een kanon van 21 c.M. A. Te Willemsoord teruggekeerd werden zij in dienst gesteld, en zal de *Eer* na de uitsluiting eenige vertimmering van kruithamer en granaathok ondergaan.

Sommige der overige kanonneerbooten ondergingen eenige vertimmering van de kajuit en andere voorzieningen, en werden van opstelling tot snelvurend geschut voorzien.

De torpedoboot *IX* werd in December 1889 van Willemsoord naar Amsterdam overgevoerd en in reparatie opgenomen, om een gedeelte van den romp te vernieuwen en den stoomketel te verwisselen.

Het stoomschip *Sommelsdijk* werd, na eene vrij belangrijke reparatie aan de stoomketels en het ondergaan van eenige voorzieningen, den 20sten Juli 1889 in conservatie opgenomen en den 1sten Mei 1890 in dienst gesteld.

Het stoomschip *Alkmaar* werd 1 Juli 1889 uit dienst gesteld, onderging eenige herstellingen en keerde ultimo November daaraanvolgende in de 2de klasse van reserve terug.

Voorts werden aan de overige in reserve en in dienst zijnde schepen de vereischte herstellingen verricht, en werden eenige lichte vaartuigen aangebouwd.

's Rijks werf te Willemsoord.

Het ramschip *Schorpioen* werd den 29sten November 1889 buiten de reserve gebracht om eenige voorzieningen te ondergaan. De commandotoren wordt verhoogd en gewijzigd, eene brug voor electrisch licht en snelvurend geschut en een mast met geschutmars worden geplaatst, de stoomketels werden bekleed, en eenige verbeteringen aan het stelsel der waterdichte schotten worden aangebracht.

Eenige stoomkanonneerbooten ondergingen vertimmering van de kajuit, en werden van opstelling voor snelvurend geschut voorzien.

De torpedoboot *Etna* werd 9 Januari 1890 uit dienst gesteld en buiten reserve gebracht om eenige belangrijke herstellingen aan romp, ketels en machines te ondergaan.

De torpedobooten *Dempo* en *Ardjoeno* ondergingen eenige reparatiën en werden weder in de 1ste klasse van reserve opgenomen.

Het stoomschip *Tromp* werd, na terugkomst van den winterkruistocht, 26 April 1890 uit dienst gesteld en in reparatie opgenomen om nieuwe stoomketels te ontvangen en herstelling van de machines te ondergaan.

Het stoomschip *Koningin Emma der Nederlanden* werd na beëindiging der herstellingen en na van nieuwe stoomketels voorzien te zijn, den 17den Mei 1890 in dienst gesteld.

Het stoomschip *Van Galen* ondergaat, na binnenkomst uit Oost-Indië, de noodige herstellingen en wordt op nieuw voor eene reis derwaarts gereed gemaakt.

Aan de schepen in dienst en in reserve werden de noodige herstellingen verricht.

's Rijks werf te Hellevoetsluis.

Het ramschip *Buffel* werd van eene brug voor electrisch licht en snelvurend geschut en van eene opstelling voor snelvurend geschut in den kuil voorzien, terwijl het opperdek gedeeltelijk door eene ijzeren beplating werd versterkt, om bestand te zijn tegen de uitwerking der buskruitgassen van het zware geschut.

De schade aan den monitor *Hycna* door aanvaring met de *Buffel* ontstaan, werd geheel hersteld, en het schip van een nieuwen ramstevan voorzien. De commandotoren werd verhoogd.

De monitor *Panther* kreeg eene brug voor opstelling van electrisch licht en snelvurend geschut, en onderging eenige voorzieningen.

De verwapening der stoomkanonneerboot *Sperwer* werd voltooid.

Het riviervaartuig *Vahalis* wordt van een commandotoren en beschermde opstelling voor de kanonnen voorzien.

De overige schepen in dienst en in reserve ondergingen de noodige herstellingen, en eenige kanonneerbooten werden van eene opstelling tot snelvurend geschut voorzien en ondergingen eene wijziging van de betimmering in de kajuit.

De Koninklijke Fabriek van stoom- en andere werktuigen te Amsterdam werd in November 1889 belast met den bouw van het pantserdektorenschip *Prinses Wilhelmina der Nederlanden*, voorts met de herstellingen van de stoomwerktuigen en ketels van de *Alkmaar* en de levering van masten met geschutmarsen voor de *Schorpioen*, *Haai*, *Bloedhond* en *Luipaard*, terwijl haar ook werd opgedragen het afwerken van kanonnen. De bouw van genoemd pantserdektorenschip en van het ramschip *Reinier Claeszen*, waarvoor in Juli 1889 contract werd aangegaan, onderginge eene zeer te betreuren vertraging door de moeilijke omstandigheden waarin, zooals bekend is, deze fabriek kwam te verkeeren.

Met de Nederlandsche Stoombootmaatschappij te Rotterdam werd gecontracteerd voor eene belangrijke machine-reparatie van de *Tromp*, voor eenige werkzaamheden aan de stoomwerktuigen van de *Van Galen* en voor stille afblazers ten behoeve van de *Heiligerlee* en eenige stoomkanonneerbooten.

De Koninklijke Maatschappij »de Schelde» te Vlissingen werd opgedragen de vervaardiging en opstelling van de stoomwerktuigen en ketels ten behoeve van de op 's Rijks werf te Amsterdam in aanbouw zijnde torpedobooten *Lamongan*, *Makjan*, *Nobo* en *III*.

De Maatschappij »de Maas» te Rotterdam leverde een Martin's metalen vierbladige schroef voor de *Dolfijn*.

Aan de firma HUYGENS EN VAN GELDER werd toevertrouwd de bouw van een munitielichter.

Den GEBRs. STORK EN C^o. te Hengelo werd de vervaardiging opgedragen van 3 stellen stoomwerktuigen voor sloepen van 12 M.

De Koninklijke Nederlandsche Grofsmederij te Leiden werd belast met de levering en herstelling van ankers en kettingen, met de vervaardiging van masten met geschutmarsen voor de *Draak*, *Wesp*, *Hyena* en *Panther* en met de vervaardiging en opstelling van bruggen voor electrisch licht en revolverkanons aan boord van de *Wesp* en de *Hyena*.

Voorts werden de contracten gesloten voor den bouw van het steenkolenmagazijn, het projectielenmagazijn en het magazijn voor nat schietkatoen, alle in de Stelling van Amsterdam, het steenkolen- en projectielenmagazijn te Dordrecht, voor de levering van de materialen van het op 's Rijks werf te Amsterdam in aanbouw zijnde lichtschip en de torpedobooten.

LAIRD BROTHERS te Birkenhead werd opgedragen de vervaardiging van nieuwe stoomcilinders voor de *Prins Hendrik der Nederlanden*, ter vervanging van de bestaande.

De firma KRUPP te Essen wordt belast met de levering van artilleriematerieel en torpedosparren.

De Berliner Maschinenbau Actien Gesellschaft te Berlijn vervaardigde lanceerinrichtingen en torpedokanonnen.

De Société anonyme des anciens établissemens Hotschkiss et Cie. te Parijs leverde revolverkanons en schokbuizen.

De Deutsche Metallpatronenfabrik te Karlsruhe leverde hulzen.

PETER BROTHERHOOD te Londen werd belast met de vervaardiging en levering van luchtperspomp.

Ten behoeve van het Departement van Koloniën werden contracten voorbereid met de Nederlandsche Stoombootmaatschappij te Rotterdam voor een schroefstoomschip voor de gouvernementsmarine in Nederlandsch-Indië, met de Koninklijke Fabriek van stoom- en andere werktuigen te Amsterdam voor de electrisch-lichtinstallatie aan boord van

de pantserdekkorvet *Sumatra* en voor de lanceerinrichtingen aan boord van dien bodem met de Berliner Maschinenbau-Actien Gesellschaft te Berlijn.

IIIde AFDEELING.

Het eindcijfer dezer afdeeling bedraagt f 5 232 750, tegen f 5 053 310 voor 1890 toegestaan.

Het verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat verklaard, vindt zijne oorzaak in verhoogingen van:

Art. 25. Vaste traktementen van het korps zeeofficieren, met f 2 622,50

Art. 27. Vaste traktementen van het korps officieren van gezondheid, met 6 427,50

Art. 29. Vaste traktementen van officieren-machinist, met 4 160,00

Art. 30. Vaste traktementen van dek- en onderofficieren, met 505,00

Art. 31. Kosten van het korps mariniers, met 5 000,00

Art. 32. Kosten van de actieve zeemacht, met 50 000,00

Art. 37. Opleiding van machinist-, stuur- en bootsmansleerlingen, met 2 100,00

Art. 39. Schafting der equipagiën, met 120 000,00

Art. 42. Loods- en sleepdiensten enz. van in en buiten dienst zijnde schepen, met 5 000,00

Art. 43. Transportkosten van personeel naar Oost-Indië enz., met 20 000,00

Art. 44. Druk- en bindwerk voor de actieve zeemacht, met 600,00

Totaal meer . . . f 216 415,00

waartegenover lagere ramingen van:

Art. 26. Vaste traktementen van het korps officieren van administratie, met f 900,00

Art. 34. Kosten van het Kon. Instituut voor de Marine, met 9 100,00

Art. 35. Kosten van opleiding en indienststreding van officieren van gezondheid, met 16 000,00

Art. 36. Kosten van opleiding van aspirant-administrateurs, met 800,00

Art. 40. Kosten van gebouwen voor kazernen, hospitalen enz., met 10 175,00

Totaal minder 36 975,00

Blijft meer . . . f 179 440,00

In aansluiting aan hetgeen bij de Memorie van Toelichting van de vorige begrooting werd vermeld, kan omtrent de verrichtingen van de schepen en vaartuigen van oorlog het navolgende worden medegedeeld:

Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Koningin Emma der Nederlanden* werd op 17 Mei 1890 weder in dienst gesteld en verliet 5 Juni daaraanvolgende de rede Texel tot het doen van een oefeningstocht in de Noord- en Oostzee.

Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Johan Willem Friso* bleef gestationneerd te Curaçao, doch deed verschillende oefeningstochten in de Caraïbische Zee, van welke tochten gebruik werd gemaakt om de omliggende eilanden, tot het gouvernement Curaçao behorende, te bezoeken. Ook

San Domingo, St. Thomas, Martinique en Trinidad werden aangedaan.

Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Atjeh* verliet 2 Juli 1889 de reede van Texel en deed, in vereeniging met Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Tromp*, een oefeningstocht in de Noordzee. Beide schepen toefden van 31 Juli tot 6 Augustus daaraanvolgende te Christiania en keerden 20 Augustus ter reede Texel terug. Op 6 October 1889 werd de *Atjeh* weder met Zr. Ms. schroefstoomschepen 1ste klasse *Tromp* en *Van Galen* tot eene divisie voor buitenlandschen dienst vereenigd, tot het houden van een gezamenlijken oefeningstocht in den Atlantischen Oceaan, voor zooverre de reiseroutes der schepen samenvielen. De drie schepen verlieten 10 October 1889 de reede van Texel en toefden van 2 tot 7 November te St. Vincent en van 29 November tot 9 December te Rio-Janeiro. Bij vertrek van laatstgenoemde plaats, de divisie ontbonden zijnde, zette de *Atjeh* de reis naar Oost-Indië voort en kwam 31 Januari 1890 te Batavia aan, sedert welk tijdstip dit schip deel uitmaakt van het auxiliair-eskader in Nederlandsch-Indië. Op 24 Februari daaraanvolgende vertrok de *Atjeh* van Batavia, met eene zending naar de Perzische Golf. Van 8 tot 11 Maart werd te Colombo, van 25 Maart tot 5 April te Bender Bushire en van 6 April tot 30 April voor de monding der Shat-el-Arab vertoefd, waarna het schip 8 Mei 1890 van Bushire de terugreis naar Oost-Indië aanvaarde. Na een oponthoud van 16 tot 21 Mei te Bombay, werd 31 Mei ter reede Oleh-leh geankerd.

Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Tromp* 24 Juni 1889 van Plymouth vertrokken ter voortzetting van den oefeningstocht, ankerde 1 Juli bij Kijkduin, ten einde zich aldaar met Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Atjeh* te vereenigen. De verrichtingen van dit schip tot 9 December 1889 zijn reeds hooger gemeld. Na ontbinding der divisie vervolgde de *Tromp* zijne reis naar de Plata-rivier, toefde van 19 tot 25 December te Montevideo, van 26 December 1889 tot 11 Januari 1890 ter reede van Buenos-Aires en in de nieuwe haven van La Plata en voorts van 12 tot 14 Januari weder te Montevideo. Op 14 Januari 1890 werd de steven gewend naar West-Indië. Van 17 tot 21 Februari werd voor de Suriname-rivier en van 27 Februari tot 15 Maart te Curaçao verbleven; alstoen de terugreis naar Nederland aanvaardende, viel de *Tromp* den 12den April 1890 te Texel binnen en werd dit schip op 26 April daaraanvolgende uit dienst gesteld.

Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Van Galen*, dat op 27 Mei 1889 de Kaapstad verliet ter voortzetting der terugreis uit Oost-Indië naar Nederland, kwam 23 Juli daaraanvolgende ter reede Texel. Zooals reeds hooger gemeld is, maakte dit schip van 6 October tot 9 December 1889 deel uit van eene divisie voor buitenlandschen dienst. Na ontbinding dezer scheepsmacht vervolgde de *Van Galen* de reis naar Oost-Indië tot aflossing van schepelingen die wegens langdurig verblijf in die gewesten voor terugkeer in aanmerking kwamen. Op 27 Januari 1890 te Batavia aangekomen, werd op 1 Maart daaraanvolgende de terugreis naar Nederland aanvaard, van 5 tot 12 April in de Simonsbaai (Kaap de Goede Hoop) verbleven en 3 Juni ter reede Texel geankerd. Het voornemen bestaat om dezen bodem opnieuw eene reis te laten doen tot aflossing van personeel in Oost-Indië.

Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *De Ruyter* volbracht in 1889 de zending naar Port Darwin, Thursday Island, Townsville en de Britsche en Duitsche nederzettingen op de Oostelijke helft van Nieuw Guinea, werd bij het auxiliair eskader in Oost-Indië door Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Atjeh* vervangen en vertrok op 24 April 1890 van Padang, rond de Kaap de Goede Hoop, naar Nederland. De *De Ruyter* arriveerde 11 Juni ter reede Simonstad en verliet deze reede 19 Juni ter voortzetting der reis.

Zr. Ms. ramtorenschepen *Koning* en *Prins Hendrik der Nederlanden* en Zr. Ms. schroefstoomschip 1ste klasse *Van Speyk* bleven deel uitmaken van het auxiliair eskader in Nederlandsch-Indië.

Zr. Ms. schroefstoomschip 4de klasse *Sommelsdijk* werd op 1 Mei 1890 weder in dienst gesteld, met bestemming om in de zomermaanden van dit jaar politie-toezicht uit te oefenen op de visscherij in de Noordzee, om vervolgens in het najaar naar West-Indië te vertrekken, ter vervanging van het te Paramaribo gestationeerde schroefstoomschip 4de klasse *Bonaire*.

Op de reis daarheen zullen tevens de republiek Liberia en de Congo-kust worden bezocht.

Zr. Ms. schroefstoomschip 4de klasse *Bonaire* bleef gestationeerd te Paramaribo en deed verschillende oefeningstochten, waarbij onder anderen ook het eiland Trinidad, Martinique, Georgetown (Demerara) en andere omliggende plaatsen werden bezocht.

Zr. Ms. stoomschoner *Dolfijn* bleef onafgebroken in dienst tot het houden van politietoezicht op de zeevisscherij in de Noordzee, en ook Zr. Ms. zeilschooner *Argus* werd van 16 Maart tot 1 November 1889 en van af 1 Maart 1890 voor dit doel in dienst gehouden.

Ten einde voor het tijdperk, waarin de vreemde visschers in grooten getale langs onze territoriale wateren hun bedrijf uitoefenen, het politietoezicht te verscherpen, werd van 16 Maart tot 21 Juni aan Zr. Ms. schooner *Dolfijn* speciaal het politietoezicht opgedragen langs de kust van de Bemsmonding tot het Eijerlandsche gat en aan Zr. Ms. schooner *Argus* het politietoezicht langs de overblijvende kuststrook.

Bovendien werd, om de commandeerende officieren dier schepen voor zooveel mogelijk op de hoogte te houden van de tegenwoordigheid en de beweging van vreemde visschers langs onze kust en aldus doelloos kruisen te voorkomen, den opzichters der kustverlichting, van elk kruisgebied groepsgewijze, de last verstrekt om elkander steeds telegraphisch mededeeling te doen van de verschijning van vreemde visschers binnen hun gezichtsveld. Ieder dier opzichters is daardoor in staat en is ook gehouden om, bij het in 't zicht komen van den politiekruiser — hetgeen veelvuldig geschiedt, ook omdat de commandant weet aldus bericht te kunnen krijgen — den betrokken commandant door vlaggesignaal kennis te geven van het ontvangen draadbericht.

In verband met de noodzakelijkheid om ook buiten de territoriale wateren politietoezicht in de Noordzee uit te oefenen, in de zomermaanden, vooral ten behoeve van de haringvisscherij, blijken op den duur de *Dolfijn* en de *Argus* onvoldoende te zijn en worden om die reden thans de noodige gelden aangevraagd voor den aanbouw van een derde speciaal voor het politietoezicht geëigend stoomvaartuig dat, van grooter afmeting dan de *Dolfijn*, van vol zeiltuig voorzien zal zijn.

Het oud-schroefstoomschip 2de klasse *Marnix* blijft steeds dienst doen als logement- tevens instructieschip voor den torpedodienst te Willemsoord, evenzoo de oud-schroefstoomschepen *Vulkaan* en *Amstel* respectievelijk te Amsterdam en Hellevoetsluis, terwijl de kanonneerboot n°. 7 nog tijdelijk dienst doet als logementschip voor torpedisten bij de inschietplaats in zijkanaal F van het Noordzeekanaal.

Zr. Ms. fregat *Evertsen*, Zr. Ms. ramschepen *Buffel* en *Stier*, Zr. Ms. monitors *Matador* en *Cerberus*, Zr. Ms. stoomriviervartaug *Rhenus* en Zr. Ms. stoomkanonneerbooten *Vali*, *Hefring*, *Bulgia*, *Geep* en n°. 3 deden in den zomer van 1889 dienst voor de oefening van het personeel voor de binnenlandsche verdediging. Deze scheepsmacht was, met uitzondering van het fregat *Evertsen*, het stoomriviervartaug *Rhenus* en de stoomkanonneerboot n°. 3, van 16 Juli tot 1 October 1889 tot eene divisie voor binnenlandschen dienst vereenigd en hield in de maanden Augustus en September gezamenlijke oefeningen met de landmacht in de stelling van den Heller, aan welke oefeningen ook werd deelgenomen door eenige torpedobooten.

Bovendien hield de torpedodienst afzonderlijke oefeningen in het noorder en in het zuiden, en werd door Zr. Ms. stoomriviervartaug *Rhenus*, Zr. Ms. stoomkanonneerboot n°. 3, twee stoomsloepen en een detachement onderofficieren en zeemiliciens, in de maand Augustus, deelgenomen aan de oefeningen van de landmacht in de Nieuwe Hollandse Waterlinie nabij Vreeswijk.

In October en November 1889 werden Zr. Ms. fregat *Evertsen*, Zr. Ms. ramschip *Buffel* en Zr. Ms. stoomkanonneerbooten *Vali*, *Hefring*, *Bulgia*, *Geep* en n°. 3, weder uit dienst gesteld. Zr. Ms. ramschip *Stier* en Zr. Ms. monitors *Matador* en *Cerberus* bleven ook gedurende de wintermaanden in dienst, eerstgenoemde te Willemsoord, de tweede te Amsterdam, de derde te Hellevoetsluis, Dordrecht en Rotterdam.

Voor de zomer oefeningen van het jaar 1890, waarmede door Zr. Ms. ramschip *Stier* en Zr. Ms. monitors *Matador*

en *Cerberus* reeds in April 1890 is aangevangen, kwamen achtereenvolgens in dienst met 22 April jl. Zr. Ms. fregat *Evertsen*, met 17 Mei Zr. Ms. monitor *Bloedhond*, Zr. Ms. stoomriviervaartuig *Isala* en Zr. Ms. stoomkanonneerbooten *Freyr* en *Sperwer*, terwijl met 1 Juli Zr. Ms. monitor *Malador* werd vervangen door Zr. Ms. monitor *Panther*.

Zr. Ms. stoomriviervaartuig *Rhenus* werd op 24 October 1889 uit- en het zusterschip *Merva* met gelijken datum in dienst gesteld. Gedurende de wintermaanden vertoefde de *Merva* in de haven van Nijmegen. In Maart jl. begon dit vaartuig weder de oefeningstochten op de rivieren.

Zr. Ms. stoomkanonneerbooten *Vos* en *Havik* deden dienst als mobiele wachtschepen te Vlissingen en te Rotterdam. Eerstgenoemde werd echter van 6 November 1889 tot 4 Maart 1890 tijdelijk door Zr. Ms. stoomkanonneerboot *Geep* vervangen.

Zr. Ms. stoomkanonneerboot *Das*, in 1889 belast geweest met het doen van hydrographische opnemingen in verband met de defensieaangelegenheden, werd 16 October jl. uit dienst gesteld. Het groote nut dat deze opnemingen leveren voor de juiste kennis van den toestand onzer zeer veranderlijke reeden en stroomen, gaf aanleiding om voor elke maritieme directie een vaartuig voor dit doel aan te wijzen. Met 16 April jl. werden daartoe Zr. Ms. stoomkanonneerbooten *Raaf* en *Fret* en met 6 Mei jl. Zr. Ms. stoomkanonneerboot *Das* in dienst gesteld. De beide eerstgenoemde zullen tevens deelnemen aan de zomeroefeningen van het personeel.

Zr. Ms. fregatten *Adolf*, *Hertog van Nassau* en *Prins van Oranje* en Zr. Ms. korvet *Prins Maurits der Nederlanden* doen steeds dienst als wachtschepen te Willemsoord, Hellevoetsluis en Amsterdam.

Zr. Ms. fregat *Admiraal van Wassenaer* bleef dienst doen als opleidingsschip voor jongens, in aansluiting met de kweekschool voor zeevaart te Leiden, alwaar alle in den zeedienst komende jongens beneden den leeftijd van 16 jaar eerst worden gevormd, alvorens naar het opleidingschip te worden gedirigeerd. De boven den zestienjarigen leeftijd in dienst komende jongens en de als lichtmatroos in dienst getreden ontvangen hunne eerste vorming en opleiding tot matroos op het wachtschip te Willemsoord.

Zr. Ms. zeilkorvet *Nautilus* bleef in dienst als instructieschip voor bootsmansleerlingen, maakte in de zomermaanden van 1889 den gebruikelijken oefeningstocht op het Haringvliet en de Noordzee en ving dien tocht ook dit jaar in April jl. weder aan.

Zr. Ms. zeilbrikken *Castor* en *Pollux*, beide toegevoegd aan het opleidingsschip *Admiraal van Wassenaer*, werden op 5 September 1889 uit dienst en op 1 April 1890 weder in dienst gesteld tot oefening der jongens op de Zuiderzee.

Zr. Ms. schroefstoomschip 4de klasse *Aruba* doet nog steeds tijdelijk dienst als artillerie-instructieschip. Wegens de geringe ruimte aan boord van dit schip, door de aanwezigheid van stoomketels, werktuigen en kolenbergplaatsen moest het afgekeurde oud schroefstoomschip *Het Loo* aan de *Aruba* als logementschip worden toegevoegd. De noodzakelijkheid om in den tegenwoordigen tijd de schietoefeningen, zoo met zwaar als met licht geschut, ook onder stoom te doen plaats hebben, deed afzien van het denkbeeld om de *Aruba* door het uitnemen der stoomketels enz. en veranderde inwendige betimmering, te vervormen in den geest als in 1876 met het schroefstoomschip *Het Loo* was geschied. Het schip zou ook dan trouwens nog geene voldoende ruimte hebben opgeleverd.

Door de aanwending van beide schepen voor één doel, nl. de opleiding van het konstabelspersoneel en de vorming van kanonniers — waarbij een deel der bemanning des zomers beurtelings de schietoefeningen met het scheepsgeschut op de *Aruba* ter reede Texel doet, terwijl het andere deel op *Het Loo* in de haven de overige schietoefeningen houdt — werd eenigszins aan het gebrek in ruimte te gemoet gekomen, doch deze voorziening blijkt op den duur gebrekkig en niet in het belang der opleiding.

Bovendien kan in den tegenwoordigen toestand niet gedacht worden aan eene noodzakelijke uitbreiding van de opleiding. Want werd het tot vóór korten tijd voldoende geacht, wanneer ieder jaar een 45 tal kwartiermeesters en matrozen 1ste en 2de klasse, zoome de een 12 tal korporaals en mariniers 1ste en 2de klasse den cursus op het instructieschip bijwoonden, — door de toevoeging van een belangrijk

en nog steeds toenemend aantal snelvurende kanonnen aan de bewapening der schepen en vaartuigen van oorlog, kunnen die getallen zelfs voor de naaste toekomst niet meer voldoende worden geacht. In Januari jl. werd dan ook reeds machtiging verleend om meer personeel in opleiding te nemen, doch verder dan 80 koppen in opleiding zal men wegens gebrek aan ruimte niet kunnen gaan. Ook al neemt men in aanmerking, dat het niet noodig is om allen die opgeleid worden dezelfde strenge eischen te stellen, dan nog is het getal van 80 koppen veel te gering om in de behoefte te voorzien; in verband met de tegenwoordige eischen en met het verloop is het wenschelijk minstens 80 man op te nemen in de opleiding voor kanonnier — die een geheel jaar vordert —, en gedurende den zomer bovendien beurtelings twee ploegen van ongeveer 40 man, bestemd om in 3 à 4 maanden tijds voornamelijk gevormd te worden tot goede bedieningsmanschappen van het snelvurend geschut. De ruimte in den zomer door de laatsten ingenomen is dan in den winter weder noodig voor kanonniers, die een herhalingscursus komen doormaken. Ongeacht de vaste bemanning (officiëren en onderofficiëren voor de instructie en onderofficiëren en minderen voor den scheepsdienst) moet het instructieschip dus ruimte aanbieden tot huisvesting en instrueering van circa 120 in opleiding zijnde manschappen. Bij het gemis aan ruimte daartoe op de *Aruba* en *Het Loo* komt alsnog het gebrek, dat het niet mogelijk is op eerstgenoemd schip het voor de opleiding benodigde geschut naar den eisch op te stellen. Alle deze redenen hebben den ondergeteekende bewogen om bij deze begroting de noodige gelden aan te vragen voor aanbouw van een nieuw artillerie-instructieschip, waarvan de bijzonderheden bij de toelichting der IIde afdeeling reeds zijn vermeld.

Zr. Ms. zeilkorvet *Urania* en Zr. Ms. stoomkanonneerbooten *Ever* en *Gier* werden in de zomermaanden weder gebezigd voor de oefeningen der adelborsten van het Koninklijk Instituut voor de Marine.

In het jaar 1889 werden aangenomen 502 schepelingen, waarvan 388 lichtmatrozen en jongens en 28 torpedisten en torpedomakers, en in het eerste halfjaar van 1890 231 koppen.

De sterkte van het ondergeschikt personeel der zeemacht vermeerderde in het jaar 1889 met 71 koppen.

In 1890 werden 30 plaatsen voor adelborst voor den zeedienst en 3 plaatsen voor adelborst voor het korps mariniers opengesteld.

De aanvulling van het korps officieren van gezondheid bij de zeemacht blijft vooruitgaan.

Bij de opleiding van aspirant-administrateurs werden voor 1890 zes plaatsen opengesteld; bij die voor machinist-leerlingen te Hellevoetsluis 20 plaatsen.

Bijlage D van den toelichtenden staat geeft de sterkte aan van de verschillende qualiteiten benodigd in oorlogstijd en op 1 Juli 1889 en 1 Januari 1890 feitelijk aanwezig.

Ten aanzien van de zeemilitie kan het navolgende worden vermeld:

Voor de lichting van 't jaar 1889 hebben zich, na aftrek van hen die buiten oproeping bleven, 1989 personen voor de zeemilitie opgegeven, waarvan 600 daarbij zijn ingelijfd. Van die ingelijfden zijn:

overgegaan met eene vaste verbintenis bij de zeemacht	6
overleden	4
ontslagen wegens lichaamsgebreken	1
verder werd een buitenlandsch verlof verleend aan .	3

Voor zoover de opgaven inkwamen van de verschillende Commissarissen des Konings, werd aan 45 zeemiliciens die met onbepaald verlof huiswaarts keerden, vergunning verleend tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart.

Voor de lichting van het jaar 1890 hebben zich, na aftrek van hen die buiten oproeping bleven, 2056 personen voor de zeemilitie aangemeld, afkomstig uit:

Noordbrabant	54
Gelderland	197

Zuidholland.	385
Noordholland	680
Zeeland	117
Utrecht	51
Friesland	194
Overijssel.	127
Groningen	181
Drenthe	67
Limburg.	3

Te zamen 2056

Daar echter volgens art. 5 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* n°. 72) niet meer dan 600 lotelingen bij de zeemilitie mogen worden toegelaten, werden na eene evenredige verdeling, overeenkomstig art. 3 van het Koninklijk besluit van 5 Maart 1890 n°. 24, voor den dienst ter zee bestemd, uit:

Noordbrabant	16
Gelderland	57
Zuidholland.	112
Noordholland	198
Zeeland	34
Utrecht	15
Friesland.	57
Overijssel.	37
Groningen	53
Drenthe	20
Limburg.	1

Totaal 600

IVde AFDEELING.

Het eindcijfer dezer afdeeling bedraagt f 1 954 104,50 tegen f 1 940 172,50 in 1890.

Dit verschil, voor elk artikel in den toelichtenden staat verklaard, is toe te schrijven aan hoogere raming van:

Art. 50. Bezoldiging beambten loodswezen, met	f 500,00
Art. 54. Aanbouw en onderhoud der loodsvaartuigen, met	2 000,00
Art. 55. Kosten van den loodsafhaaldienst, sleeploonen enz., met	2 000,00
Art. 57. Kosten der betonning, met	7 200,00
Art. 60. Bezoldiging personeel verlichting, met.	18 015,00
Art. 61. Kosten van het materieel der kustverlichting, met.	5 350,00
Art. 62. Bezoldiging bemanning opnemingsvaartuig, met	2 417,00

Totaal meer f 37 482,00

Waartegenover eene lagere raming van:

Art. 46. Aanbouw, herstelling enz. der transportvaartuigen, met	23 550,00
---	-----------

Blijft meer f 13 932,00

Loodswezen.

De vier loodsschooners, waarvoor de gelden op de begrooting voor 1888 werden toegestaan, zijn afgeleverd.

De beide loodskotters, waarvoor de gelden op de begrooting voor 1889 werden toegestaan, naderen hunne voltooiing.

De twee loodsschooners, waarvoor de gelden op de begrooting voor 1890 werden toegestaan, zijn in aanbouw gebracht.

Op deze begrooting wordt het noodige aangevraagd voor den bouw van wederom twee loodsschooners, tot aanvulling van het benodigd getal loodsvaartuigen, voor de uitrusting van de in aanbouw zijnde loodsschooners en voor aanschaffing van roei- en zeilsloepen.

Betonning, bekakening en zeemerken.

De vernieuwing van den stoomketel en het stoomwerktuig en de voorziening aan den romp van den stoomtransportschooner *Zeemeeuw* zijn onderhanden; ook de oprichting eener nieuwe ijzeren kaap bij Hollum op Ameland.

De gasboei voor het Hellegat zal eerstdaags worden opgeleverd.

Op deze begrooting worden gelden aangevraagd voor uitbreiding van het tonnenmagazijn te Veere, wegens dringende behoefte aan meer ruimte tot berging van het zich steeds uitbreidende betonningsmaterieel, en voor de aanschaffing van twee gasboeien (waarvan eene als reserve) voor de voorgenomen verlichting van het Aardappelengat en het Slijkgat (Goereesche zeegat). Deze is noodig ten gevolge van de meerdere scheepvaart door het in den laatsten tijd zeer verbeterde Slijkgat.

Verlichting.

De gebouwen voor de verlichting te Delfzijl en Wattum, de lichtwachterswoningen te Scheveningen en Egmond aan Zee en de gaslichtinrichting aan den noordelijken oever van den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg bij de buskruithaven zijn gereed gekomen; de gasfabriek aan den Hoek van Holland nadert hare voltooiing.

De stoommishoorn te IJmuiden en de nieuwe lichtopstanden voor Wulpenburg en Gorishoek zijn in aanmaak; de nieuwe lichttoestel op den lichttoren te Marken is geleverd en zal eerstdaags worden opgesteld; de lantaarn op het havenhoofd bij Enkhuizen voor geleidelicht van het Slijk wordt eerstdaags ontstoken; het bij de vorige begrooting toegestane reserve-lichtschip is in aanbouw bij 's Rijks werf te Amsterdam.

Op deze begrooting worden gelden aangevraagd voor aanschaffing van een nieuwen lichttoestel der 4de grootte met lantaarn voor het kustlicht op Vlieland, zijnde het bestaande licht niet ver genoeg zichtbaar; voor eene lantaarnpaal met bijschlantaarn en lampen te Oostmahorn, alwaar zoodanig licht gevorderd wordt tot betere verkenning van die plaats door visschers; voor de oprichting van twee lichtopstanden op de Molenpolder — en Scharrezeepolderdijk, verandering van den opstand te Stellendam (thans gemeentelicht, doch dat door het Rijk zal worden overgenomen) en aanschaffing van twee lichttoestellen der 6de grootte, een en ander voor de voorgenomen verlichting van het Slijkgat; voor een nieuw licht te Klundert, (gasreservoir met stelling) noodzakelijk geworden wegens de vorming van een nieuw vaarwater in het Hollandsch Diep; voor eene nieuwe seinstelling aan den Hoek van Holland, ter vervanging van de bestaande, die in slechten toestand is; voor de verplaatsing van den lichtopstand te Borssele en voor een nieuwen lichtopstand aldaar, een en ander in verband met noodig gebleken gewijzigde verlichting van de Wester Schelde; en eindelijk voor den aanbouw van een nieuw reserve-lichtschip, aangezien het thans in aanbouw zijnde reserve-lichtschip zal moeten worden bestemd om te worden uitgelegd vóór den Nieuwen Rotterdamschen Waterweg.

De daar thans liggende gasboei is namelijk gebleken geen voldoende aanwijzing te geven voor het bij nacht aandoen van dien waterweg, terwijl het niet raadzaam is, ten gevolge van het veranderlijke in richting van de be-

staande vaargeul, evenals te IJmuiden, groote lichten op den wal te plaatsen tot aanwijzing van dit vaarwater.

De gasboei zal alsdan worden benuttigd bij de verlichting van het Slijkgat.

Hydrographie.

Sedert 1 Juli 1889 zijn in druk verschenen nieuwe kaarten van den Hoek van Holland, van Goeree en Maas, op $\frac{1}{50000}$, van Goeree en Maas op $\frac{1}{30000}$, en van het Spaansche Water en de Caracasbaai van het eiland Curaçao; voorts eene nieuwe beschrijving van de Eems en het Friesche Zeegat, eene nieuwe lichtenlijst van Nederland en de koloniën en eene opgave van de geographische ligging van kenbare punten in gebruik bij de samenstelling der hydrographische kaarten van de Nederlandsche zeegaten.

De gravures der bestaande kaarten worden bovendien steeds bijgewerkt, naarmate de behoefte aan nieuwe opklaar blijkt.

Thans zijn onderhanden de gravures van eene kaart van IJmuiden, van eene kaart van de Wester Schelde van Vlissingen tot Antwerpen, van eene kaart van de Nickerie en van eene kaart van de Marowijne, beide in Nederlandsch-Guyana.

Vde AFDEELING.

Het eindcijfer dezer afdeeling bedraagt f 1 324 357,20, tegen f 1 340 589,70 voor 1890 toegestaan. Dit verschil, bij elk artikel in den toelichtenden staat verklaard, wordt veroorzaakt door lagere raming van:

Art. 65. Militaire pensioenen vóór 1 October 1851 verleend, met f 96,00

Art. 66. Burgerlijke pensioenen na 1 Juli 1846 verleend, met 1 986,00

Art. 68. Pensioenen van mindere geëm-ployeerden, werklieden enz., met f 5 355,00

Art. 68 a. Ondersteuning van mindere geëm-ployeerden, werklieden enz., met . . . 10 000,00

Art. 70. Tijdelijke pensioenen, met . . . 2 000,00

Totaal minder . . . f 19 437,00

Waartegenover hoogere raming van:

Art. 67. Militaire pensioenen na 1 October 1851 verleend, met f 1 989,90

Art. 69. Pensioenen en onderstand van het loodspersoneel, met 1 215,50

Totaal meer . . . 3 204,50

Blijft minder . . . f 16 232,50

Vide AFDEELING.

Voor deze afdeeling is dezelfde som uitgetrokken als voor 1890.

De Minister van Marine,

DYSERINCK.

BIJLAGE A.

VERGELIJKEND OVERZICHT

VAN DE

II^{DE} AFDEELINGEN DER MARINEBEGROOTINGEN.

Dienstjaar 1890 en 1891.

Bij de begrooting voor 1890 is toegestaan voor:

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goedere.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, torpedo's, affutage, hand- wapenen en munitie.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werf- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst en proefnemingen.
12	Ia. f 39 000	Ib ¹ . f 9 400	»	Id. f 9 000	»	Ig ¹ . f 1 200	Il. f 2 000
	»	Ib ² . 5 150	»	Ie. 40 000	»	Ig ² . 400	Im. 500
	»	Ic. 28 500	»	If ¹ . 3 000	»	Ih. 2 600	»
	»	»	»	If ² . 500	»	Ii. 18 000	»
	»	»	»	»	»	Ik. 1 300	»
	Ila. 5 000	Ilb ¹ . 59 700	»	Ild. 3 500	»	Ilg ¹ . 200	IIL. 1 000
	»	Ilb ² . 6 000	»	Ile. 20 000	»	Ilg ² . 1 600	IIm. 1 500
	»	Ilc. 8 000	»	Ilf ¹ . 600	»	Iih. 5 000	»
	»	»	»	Ilf ² . 400	»	Ili. 3 000	»
	»	»	»	»	»	Iik. 1 200	»
	»	IIIb ¹ . 30 100	»	IIIId. 2 000	»	IIIg ¹ . 18 000	IIIL. 1 000
	»	IIIb ² . 5 700	»	IIIle. 3 600	»	IIIg ² . 100	IIIm. 1 000
	»	IIIc. 77 000	»	IIIf ¹ . 1 000	»	IIIh. 2 500	»
	»	»	»	IIIf ² . 500	»	IIIi. 8 000	»
	»	»	»	»	»	IIIk. 2 000	»
	»	IVb ¹ . 153 200	»	IVId. 6 000	»	IVg ¹ . 1 700	IVL. 150
	»	IVb ² . 15 600	»	IVle. 600	»	IVg ² . 750	IVm. 100
	»	IVc. 38 900	»	IVf ¹ . 2 000	»	IVh. 3 000	»
	»	»	»	IVf ² . 500	»	IVi. 1 500	»
	»	»	»	»	»	IVk. 8 000	»
	»	Vb ¹ . 9 400	»	VId. 200	»	Vg ¹ . 700	VL. 250
	»	Vb ² . 400	»	Vle. 750	»	Vg ² . 100	Vm. 150
	»	Vc. 36 550	»	Vf ¹ . 150	»	Vh. 700	»
	»	»	»	Vf ² . 50	»	Vi. 3 000	»
	»	»	»	»	»	Vk. 700	»
	»	VIb ¹ . 19 400	»	VIId. 3 500	»	VIg ¹ . 300	VL. 100
	»	VIb ² . 2 100	»	VIle. 500	»	VIg ² . 200	VIIm. 500
	»	VIc. 10 200	»	VIIf ¹ . 700	»	VIh. 2 000	»
	»	»	»	VIIf ² . 100	»	VIi. 2 400	»
	»	»	»	»	»	VIk. 800	»
13	1 417 500	»	»	»	»	»	»
14	Ia. 2 100	Ib ¹ . 4 800	»	Id. 6 000	»	Ig ¹ . 5 000	Il. 200
	»	Ib ² . 1 500	»	Ie. 26 000	»	Ig ² . 1 000	Im. 130
	»	Ic. 4 250	»	If ¹ . 900	»	Ih. 2 000	»
	»	»	»	If ² . 200	»	Ii. 3 000	»
	»	»	»	»	»	Ik. 3 000	»
	»	II. 350	»	II. 350	»	II. 350	II. 350
	»	IIIb ¹ . 24 900	»	IIIId. 400	»	IIIg ¹ . 1 000	IIIL. 1 000
	»	IIIb ² . 3 825	»	IIIle. 150	»	IIIg ² . 100	IIIm. 1 000
	»	IIIc. 26 450	»	IIIf ¹ . 100	»	IIIh. 1 500	»
	»	»	»	IIIf ² . 100	»	IIIi. 4 000	»

Bij de begrooting voor 1891 is uitgetrokken voor:

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, aflutage, projectielen, handwapenen en torpedo's.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werf- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst en proefnemingen.
12	Ia. f 123 000	Ib ¹ . f 8 100	»	Id. f 9 000	»	Ig ¹ . f 900	Il. f 3 000
	»	Ib ² . 12 000	»	Ie. 45 000	»	Ig ² . 300	Im. 400
	»	Ic. 14 000	»	If ¹ . 1 000	»	Ih. 2 000	»
	»	»	»	If ² . 500	»	Ii. 78 000	»
	»	»	»	»	»	Ik. 1 500	»
	IIa. 20 000	IIb ¹ . 62 300	»	IIId. 4 000	»	IIg ¹ . 200	IIIL. 500
	»	IIb ² . 5 000	»	IIe. 32 000	»	IIg ² . 1 200	IIIm. 1 000
	»	IIc. 10 000	»	IIIf ¹ . 600	»	IIh. 6 000	»
	»	»	»	IIIf ² . 500	»	IIi. 1 500	»
	»	»	»	»	»	IIk. 1 500	»
	IIIa. 2 000	IIIb ¹ . 36 840	»	IIIId. 5 000	»	IIIg ¹ . 3 000	IIIIL. 2 000
	»	IIIb ² . 800	»	IIIe. 2 000	»	IIIg ² . 250	IIIIm. 200
	»	IIIc. 54 750	»	IIIIf ¹ . 1 000	»	IIIh. 2 000	»
	»	»	»	IIIIf ² . 250	»	IIIi. 14 500	»
	»	»	»	»	»	IIIk. 2 500	»
	IVa. 79 000	IVb ¹ . 150 800	»	IVId. 10 000	»	IVg ¹ . 100	IVIL. 300
	»	IVb ² . 15 600	»	IVe. 300	»	IVg ² . 500	IVIm. 50
	»	IVc. 48 000	»	IVIf ¹ . 3 000	»	IVh. 4 000	»
	»	»	»	IVIf ² . 100	»	IVi. 1 250	»
	»	»	»	»	»	IVk. 8 000	»
	»	Vb ¹ . 8 400	»	VId. 10 000	»	Vg ¹ . 600	VL. 50
	»	Vb ² . 500	»	Ve. 600	»	Vg ² . 100	VIm. 150
	»	Vc. 19 750	»	Vf ¹ . 50	»	Vh. 800	»
	»	»	»	Vf ² . 50	»	Vi. 3 000	»
	»	»	»	»	»	Vk. 500	»
	»	VIb ¹ . 23 500	»	VIId. 3 500	»	VIg ¹ . 200	VIL. 100
	»	VIb ² . 2 100	»	VIe. 100	»	VIg ² . 600	VIIm. 400
	»	VIc. 7 700	»	VIIf ¹ . 700	»	VIh. 2 000	»
	»	»	»	VIIf ² . 100	»	VIi. 2 200	»
	»	»	»	»	»	VIk. 300	»
13	907 600	»	»	»	»	»	»
14	Ia. 37 000	Ib ¹ . 5 150	»	Id. 8 000	»	Ig ¹ . 4 000	Il. 4 000
	»	Ib ² . 2 000	»	Ie. 2 000	»	Ig ² . 800	Im. 100
	»	Ic. 5 900	»	If ¹ . 600	»	Ih. 2 500	»
	»	»	»	If ² . 400	»	Ii. 3 000	»
	»	»	»	»	»	Ik. 4 000	»
	»	II. 350	»	II. 350	»	II. 350	II. 350
	IIIa. 10 000	IIIb ¹ . 24 940	»	IIIId. 4 500	»	IIIg. 2 000	IIIIL. 1 000
	»	IIIb ² . 700	»	IIIe. 250	»	IIIg ² . 150	IIIIm. 500
	»	IIIc. 12 350	»	IIIIf ¹ . 250	»	IIIh. 3 000	»
	»	»	»	IIIIf ² . 250	»	IIIi. 6 000	»

Bij de begrooting voor 1890 is toegestaan voor :

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserve: chepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, torpedo's, aflutage, hand- wapenen en munitie.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werk- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst en proefnemingen.
	»	»	»	»	»	IIIk. f 4 000	»
	»	IV. f 750	»	IV. f 750	»	IV. 750	IV. f 750
	»	Vb ¹ . 2 250	»	Vd. 1 000	»	Vg ¹ . 4 000	VL. 100
	»	Vb ² . 550	»	Ve. 50	»	Vg ² . f 400	Vm. 200
	»	Vc. 10 600	»	Vf ¹ . 100	»	Vh. 500	»
	»	»	»	Vf ² . 75	1	Vi. 1 500	»
	»	»	»	»	»	Vk. 1 000	»
	»	VI. 100	»	VI. 100	»	VI. 100	VI. 100
15	»	»	»	»	f	»	»
16	»	»	»	»	227 500	»	»
17	a. f 117 000	b. 78 425	»	d. 27 000	»	»	e. 2 500
	»	c. 220 775	»	»	»	»	»
18	»	»	»	320 000	»	»	»
19	»	220 000	»	»	»	»	»
20	Ia. 65 000	Ib ¹ . 12 600	Ic ² . f 33 000	Id. 13 000	»	Ig ¹ . 4 000	II. 1 500
	»	Ib ² . 3 000	»	Ie. 6 400	»	Ig ² . 2 400	Im. 20 000
	»	Ic. 19 600	»	If ¹ . 6 500	»	Ih. 3 000	In. 6 500
	»	»	»	If ² . 3 500	»	Ii. 22 000	Io. 48 140
	»	»	»	»	»	Ik. 8 000	»
	IIa. 500	IIb ¹ . 4 050	IIc ² . 3 000	II ^d . 800	»	IIg ¹ . 2 000	III. 50
	»	IIb ² . 200	»	IIe. 150	»	IIg ² . 200	II ^m . 11 000
	»	IIc ¹ . 9 800	»	II ^f ¹ . 3 500	»	IIh. 300	II ⁿ . 5 375
	»	»	»	II ^f ² . 6 000	»	IIi. 200	IIo. 5 115
	»	»	»	»	»	IIk. 250	»
	»	»	»	»	»	»	III. 8 420
	»	»	»	»	»	»	IV. 36 700
	»	»	»	»	»	»	V. 5 500
	»	VIb ¹ . 47 725	VIc ² . 63 000	VI ^d . 1 500	»	VIg ¹ . 15 900	VI ^l . 1 500
	»	VIb ² . 3 100	»	VIe. 2 000	»	VIg ² . 250	VI ^m . 17 000
	»	VIc ¹ . 89 900	»	VI ^f ¹ . 1 200	»	VIh. 2 000	VI ⁿ . 6 800
	»	»	»	VI ^f ² . 3 000	»	VIi. 9 000	VIo. 24 730
	»	»	»	»	»	VIk. 4 700	»
VIIa.	VIIb ¹ . 14 410	VIIc ² . 7 000	VII ^d . 2 500	»	VIIg ¹ . 1 500	VII ^l . 100	
»	VIIb ² . 1 050	»	VIIe. 250	»	VIIg ² . 200	VII ^m . 9 000	
»	VIIc ¹ . 15 500	»	VII ^f ¹ . 9 500	»	VIIh. 1 000	VII ⁿ . 12 200	
»	»	»	VII ^f ² . 5 000	»	VIIi. 400	VIIo. 5 660	
»	»	»	»	»	VIIIk. 1 500	»	
»	»	»	»	»	»	»	VIII. 8 600
»	»	»	»	»	»	»	IX. 21 250
»	»	»	»	»	»	»	X. 915
»	XIb ¹ . 10 200	XIc ² . 43 500	XI ^d . 2 500	»	XIg ¹ . 5 000	XI ^l . 1 000	

Bij de begrooting voor 1891 is uitgetrokken voor:

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, affutage, projectielen, handwapenen en torpedo's.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werf- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst en proefnemingen.
	"	"	"	"	"	IIIk. 2 500	"
	"	IV. f 625	"	IV. f 625	"	IV. 625	IV. 625
	"	V ¹ . 3 050	"	Vd. 6 000	"	Vg ¹ . 1 500	VI. 50
	"	Vb ² . 700	"	Ve. 50	"	Vg ² . 200	Vm. f 200
	"	Vc. 6 500	"	Vf ¹ . 50	"	Vh. 600	"
	"	"	"	Vf ² . 50	"	Vi. 1 000	"
	"	"	"	"	"	Vk. 1 500	"
	"	VI. 100	"	VI. 100	"	VI. 100	VI. 100
15	"	"	"	"	f 325 600	"	"
16	"	"	"	"	20 760	"	"
17	a. f 254 300	b. 78 800	"	30 000	"	"	e. 2 500
	"	c. 125 250	"	"	"	"	"
18	"	"	"	250 000	"	"	"
19	"	280 000	"	"	"	"	"
20	Ia. 159 000	Ib ¹ . 15 000	Ic ² . f 34 000	Id. 13 000	"	Ig ¹ . 3 000	Il. 4 000
	"	Ib ² . 5 000	"	Ie. 6 400	"	Ig ² . 2 000	Im. 24 000
	"	Ic. 20 400	"	If ¹ . 6 500	"	Ik. 4 000	In. 6 500
	"	"	"	If ² . 3 500	"	Ii. 19 000	Io. 48 600
	"	"	"	"	"	Ik. 7 000	"
	IIa.	IIb ¹ . 3 450	IIc ² . 3 300	IId. 800	"	Ilg ¹ . 2 000	IIl. 50
	"	IIb ² . 200	"	IIE. 150	"	Ilg ² . 150	IIm. 10 000
	"	IIe ¹ . 10 000	"	IIf ¹ . 3 000	"	IIh. 400	IIu. 6 210
	"	"	"	IIf ² . 7 000	"	IIi. 100	IIo. 5 180
	"	"	"	"	"	IIk. 300	"
	"	"	"	"	"	"	III. 8 700
	"	"	"	"	"	"	IV. 38 000
	"	"	"	"	"	"	V. 5 570
	VIa. 2 000	VIb ¹ . 58 275	VIc ² . 60 000	VIId. 5 000	"	VIg ¹ . 8 500	VII. 2 000
	"	VIb ² . 1 900	"	VIe. 2 000	"	VIg ² . 500	VIm. 22 700
	"	VIc ¹ . 75 950	"	VI ¹ . 1 200	"	VIh. 3 000	VIn. 6 800
	"	"	"	VI ² . 3 000	"	VIi. 12 000	VIo. 24 000
	"	"	"	"	"	VIk. 4 000	"
	VIIa. 1 50	VIIb ¹ . 19 650	VIIc ² . 7 830	VIIId. 2 500	"	VIg ¹ . 1 000	VIIl. 375
	"	VIIb ² . 1 150	"	VIIe. 150	"	VIIg ² . 75	VIIu. 9 000
	"	VIIc ¹ . 10 600	"	VII ¹ . 9 000	"	VIIh. 1 275	VIIu. 11 875
	"	"	"	VII ² . 6 000	"	VIIi. 300	VIIo. 5 660
	"	"	"	"	"	VIIk. 1 600	"
	"	"	"	"	"	"	VII. 8 600
	"	"	"	"	"	"	IX. 21 250
	"	"	"	"	"	"	X. 915
	"	XIb ¹ . 9 000	XIc ² . 43 500	XId. 12 000	"	XIg ¹ . 3 500	XIl. 100

Bij de begrooting voor 1890 is toegestaan voor :

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, torpedo's, affutage, hand- wapenen en munitie.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van werk- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst en proefnemingen.
	»	XIb ² . f 1 200	»	XIe. f 800	»	XIg ¹ . f 500	XIm. f 7 500
	»	XIc ¹ . 44 000	»	XIf ¹ . 2 400	»	XIh. 1 000	XIn. 3 900
	»	»	»	XIf ² . 800	»	XIi. 4 000	XIo. 12 110
	»	»	»	»	»	XIk. 1 200	»
	»	XIib ¹ . 1 600	XIic ¹ . f 8 000	XIId. 1 300	»	XIig ¹ . 700	XIIl. 125
	»	XIib ² . 150	»	XIId. 50	»	XIig ² . 50	XIIm. 2 000
	»	XIic ¹ . 3 400	»	XIIf ¹ . 5 000	»	XIih. 100	XIIn. 7 210
	»	»	»	XIIf ² . 850	»	XIii. 200	XIIo. 790
	»	»	»	»	»	XIik. 350	»
	»	»	»	»	»	»	XIII. 4 850
	»	»	»	»	»	»	XIV. 15 225
	»	»	»	»	»	»	XV. 1 725
	»	»	»	XVI. 2 600	»	»	XVII. 1 500
21	»	»	»	»	»	25 845	»
22	»	»	»	»	»	188 050	»
23	»	»	»	»	»	89 220	»
24	»	»	»	»	»	26 570	»
	f 1 646 100	f 1 396 310	f 157 500	f 562 525	f 578 000	f 545 735	f 328 540

Bij de begrooting voor 1891 is uitgetrokken voor :

Arti- kel.	Aanbouw, tuigen en uitrusten van nieuwe schepen.	Herstelling en uitrusting van schepen in en buiten dienst.	Conservatie van reserveschepen en hunne uitrustings- goederen.	Aankoop, aanmaak en herstelling van materialen, goederen en voorwerpen voor den voorraad.	Aanschaffing, wijziging en her- stelling van geschut, affutage, projectielen, handwapenen en torpedo's.	Aankoop, onderhoud en herstelling van gereedschappen en werktuigen, aan- bouw, onderhoud en herstelling in eigen beheer van wer- inrichtingen, werk- vaartuigen en ge- bouwen.	Algemeene dienst en proefnemingen.
	»	XIb ¹ . f 1 400	»	XIe. f 600	»	XIg ¹ . 400	XIm. f 8 000
	»	XIc ¹ . 36 000	»	XIf ¹ . 2 400	»	XIk. 1 300	XIn. 4 685
	»	»	»	XIf ² . 800	»	XIi. 4 000	XIo. 12 170
	»	»	»	»	»	XIk. 1 500	»
	»	XIId ¹ . 1 500	XIId ² . f 9 000	XIId. 1 000	»	XIlg ¹ . 650	XIIL. 50
	»	XIId ¹ . 150	»	XIId. 50	»	XIlg ² . 50	XIIm. 4 000
	»	XIId ¹ . 2 600	»	XIIf ¹ . 5 000	»	XIId. 100	XIIn. 6 700
	»	»	»	XIIf ² . 850	»	XIId. 200	XIId. 870
	»	»	»	»	»	XIId. 300	»
	»	»	»	»	»	»	XIII. 4 880
	»	»	»	»	»	»	XIV. 16 325
	»	»	»	»	»	»	XV. 1 725
	»	»	»	XVI. 3 200	»	»	XVII. 1 600
21	»	»	»	»	»	26 195	»
22	»	»	»	»	»	61 350	»
23	»	»	»	»	»	101 840	»
24	»	»	»	»	»	29 250	»
	f 1 595 400	f 1 298 830	f 157 600	f 527 925	f 537 360	f 474 160	f 348 665
	— f 50 700	— f 97 480	+ f 100	— f 34 600	— f 40 640	— f 71 575	+ f 19 875

BIJLAGE II.

OVERZICHT van de sommen uitgetrokken voor de verschillende diensten en onderwerpen, voorkomende in de IIde afdeeling der begrooting van het Departement van Marine voor 1891.

<i>Artillerie-instructieschip.</i>		<i>Nobo.</i>		Art. 14, V, c, f 200		<i>Luipaard.</i>	
Art. 12, I, a	f 60 000	Art. 12, I, a	f 1 000	» 17, b,	35 225	Art. 12, III, c, f	18 500
» 12, IV, a,	59 000	» 17, a,	5 000	» 17, c,	20 000	» 12, IV, c,	500
» 14, I, a,	17 000	» 20, I, a,	15 000	» 20, XI, c ¹ ,	1 000	» 14, III, c,	2 500
» 17, a,	50 000			» 20, XII, c ¹ ,	200	» 20, VI, c ¹ ,	10 000
» 20, I, a,	75 000		f 21 000		f 58 325	» 20, VII, c ¹ ,	250
» 20, VII, a,	1 000						f 31 750
	f 262 000	<i>Torpedoboot III.</i>		<i>Guinea.</i>		<i>Hyena.</i>	
<i>Stoomschip tot bescherming der visscherij.</i>		Art. 12, I, a,	f 1 000	Art. 12, III, c, f	1 500	Art. 12, V, b ¹ , f	500
Art. 12, I, a,	f 60 000	» 17, a,	2 000	» 12, IV, c,	500	» 12, V, c,	1 000
» 12, III, a,	2 000	» 20, I, a,	6 000	» 14, III, c,	500	» 12, VI, b ¹ ,	1 500
» 12, IV, a,	20 000		f 9 000	» 20, VI, c ¹ ,	6 000	» 12, VI, c,	500
» 14, I, a,	20 000	<i>Stier.</i>		» 20, VII, c ¹ ,	600	» 14, V, b ¹ ,	200
» 14, III, a,	10 000	Art. 12, III, b ¹ , f	300		f 9 100	» 14, V, c,	100
» 17, a,	125 000	» 12, III, c,	4 700	<i>Draak.</i>		» 20, XI, b ¹ ,	500
» 20, I, a,	60 000	» 12, IV, b ¹ ,	3 000	Art. 12, V, b ¹ , f	500	» 20, XI, c ¹ ,	1 500
» 20, VI, a,	2 000	» 12, IV, c,	3 000	» 12, V, c,	1 000	» 20, XII, b ¹ ,	100
» 20, VII, a,	500	» 14, III, b ¹ ,	30	» 12, VI, b ¹ ,	2 000	» 20, XII, c ¹ ,	200
	f 299 500	» 14, III, c,	1 450	» 12, VI, c,	500		f 6 100
<i>Goentoer.</i>		» 20, VI, b ¹ ,	200	» 14, V, b ¹ ,	200	<i>Panther.</i>	
Art. 17, a,	f 5 000	» 20, VI, c ¹ ,	8 000	» 14, V, c,	100	Art. 12, V, b ¹ , f	500
		» 20, VII, b ¹ ,	300	» 20, XI, b ¹ ,	500	» 14, V, b ¹ ,	200
<i>Reinier Claeszen.</i>		» 20, VII, c ¹ ,	800	» 20, XI, c ¹ ,	1 500	» 20, XI, b ¹ ,	500
			f 21 780	» 20, XII, b ¹ ,	100		f 1 200
<i>Lamongan.</i>		<i>Schorpioen.</i>		» 20, XII, c ¹ ,	200		
Art. 12, II, a,	f 20 000	Art. 12, III, c, f	11 000		f 6 600	<i>Haai.</i>	
		» 12, IV, c,	500	<i>Matador.</i>		Art. 12, V, c, f	1 000
<i>Makjan.</i>		» 14, III, c,	400	Art. 12, V, c, f	4 000	» 12, VI, c,	500
Art. 12, I, a,	f 1 000	» 20, VI, c ¹ ,	4 500	» 14, V, c,	500	» 14, V, c,	100
» 17, a,	27 800	» 20, VII, c ¹ ,	600	» 20, XI, c ¹ ,	3 000	» 20, XI, c ¹ ,	1 500
» 20, I, a,	3 000		f 17 000	» 20, XII, c ¹ ,	500	» 20, XII, c ¹ ,	200
	f 31 800	<i>Buffel.</i>			f 9 500		f 3 300
<i>Makjan.</i>		Art. 12, V, c, f	1 200				
Art. 17, a,	f 16 400	» 12, VI, c,	500				

<i>Wesp.</i>		<i>Bloedhond.</i>		Art. 20, VII, b ¹ , f 350		<i>Koningin Emma der Nederlanden.</i>	
Art. 12, V, c, f	1 000	Art. 12, III, c, f	2 500	» 20, VII, c ¹ ,	1 950	Art. 12, III, b ¹ , f	4 500
» 12, VI, c,	500	» 12, IV, c,	2 000	» 20, XI, b ¹ ,	600	» 12, IV, b ¹ ,	20 000
» 14, V, c,	100	» 14, III, c,	500	» 20, XI, c ¹ ,	8 000	» 14, III, b ¹ ,	3 000
» 20, XI, c ¹ ,	1 500	» 20, I, c ¹ ,	500	» 20, XII, b ¹ ,	150	» 20, VI, b ¹ ,	6 000
» 20, XII, c ¹ ,	200	» 20, VI, c ¹ ,	4 500	» 20, XII, c ¹ ,	600	» 20, VII, b ¹ ,	800
f	3 300	» 20, VII, c ¹ ,	650	f	68 725	f	34 300
		f	10 650				
<i>Krokodil.</i>		<i>Stoomriviervaartuigen.</i>		<i>Torpedobooten.</i>		<i>De Ruyter.</i>	
Art. 12, III, b ¹ , f	450	Art. 12, V, b ¹ , f	200	Art. 12, I, c, f	3 000	Art. 12, III, b ¹ , f	2 000
» 12, IV, b ¹ ,	1 500	» 12, V, c,	1 400	» 12, II, b ¹ ,	500	» 12, IV, b ¹ ,	30 000
» 12, V, c,	5 000	» 12, VI, b ¹ ,	900	» 12, III, b ¹ ,	2 000	» 14, III, b ¹ ,	1 000
» 14, III, b ¹ ,	50	» 12, VI, c,	1 000	» 12, III, c,	2 000	» 20, VI, b ¹ ,	5 500
» 14, V, c,	2 500	» 14, V, b ¹ ,	50	» 12, IV, b ¹ ,	800	» 20, VII, b ¹ ,	6 000
» 20, VI, b ¹ ,	250	» 14, V, c,	300	» 12, IV, c,	1 750	f	44 500
» 20, VII, b ¹ ,	100	» 20, XI, b ¹ ,	300	» 12, V, b ¹ ,	700		
» 20, XI, c ¹ ,	11 000	» 20, XI, c ¹ ,	4 000	» 12, V, c,	900	<i>Johan Willem Friso.</i>	
f	20 850	» 20, XII, b ¹ ,	100	» 12, VI, b ¹ ,	1 000	Art. 12, III, b ¹ , f	10 500
		» 20, XII, c ¹ ,	300	» 12, VI, c,	500	» 12, IV, b ¹ ,	30 000
		f	8 550	» 14, I, c,	500	» 14, III, b ¹ ,	8 000
<i>Heiligerlee.</i>		<i>Stoomkanonneerbooten.</i>		» 14, III, b ¹ ,	300	» 20, VI, b ¹ ,	21 000
Art. 12, I, b ¹ , f	500	Art. 12, I, b ¹ , f	400	» 14, III, c,	250	» 20, VII, b ¹ ,	6 000
» 12, I, c,	1 300	» 12, I, c,	4 000	» 14, V, b ¹ ,	200	f	75 500
» 12, II, b ¹ ,	1 000	» 12, II, b ¹ ,	1 200	» 14, V, c,	400		
» 14, I, b ¹ ,	100	» 12, III, b ¹ ,	700	» 20, I, c ¹ ,	10 400	<i>Van Galen.</i>	
» 14, I, c,	200	» 12, III, c,	5 000	» 20, II, b ¹ ,	150	Art. 12, III, b ¹ , f	4 800
» 20, I, b ¹ ,	800	» 12, IV, b ¹ ,	3 500	» 20, VI, b ¹ ,	3 500	» 12, IV, b ¹ ,	20 000
» 20, I, c ¹ ,	1 000	» 12, IV, c,	5 000	» 20, VI, c ¹ ,	5 000	» 14, III, b ¹ ,	5 500
» 20, II, b ¹ ,	150	» 12, V, b ¹ ,	400	» 20, VII, b ¹ ,	200	» 20, VI, b ¹ ,	7 500
f	5 050	» 12, V, c,	3 000	» 20, VII, c ¹ ,	300	» 20, VII, b ¹ ,	2 500
		» 12, VI, b ¹ ,	3 600	» 20, XI, b ¹ ,	600	f	40 300
<i>Tijger.</i>		» 12, VI, c,	2 000	» 20, XI, c ¹ ,	1 200		
Art. 12, I, c, f	600	» 14, I, b ¹ ,	100	» 20, XII, b ¹ ,	100	<i>Alkmaar.</i>	
» 14, I, c,	200	» 14, I, c,	500	» 20, XII, c ¹ ,	100	Art. 12, I, c, f	1 000
» 20, I, c ¹ ,	500	» 14, III, b ¹ ,	175	f	36 350	» 14, I, c,	500
f	1 300	» 14, III, c,	1 200			» 20, I, c ¹ ,	500
		» 14, V, b ¹ ,	200	<i>Tromp.</i>		f	2 000
<i>Cerberus.</i>		» 14, V, c,	2 000	Art. 12, III, c, f	5 000		
Art. 12, I, b ¹ , f	200	» 17, b,	11 000	» 12, IV, c,	25 000	<i>Aruba.</i>	
» 12, I, c,	2 000	» 20, I, b ¹ ,	200	» 14, III, c,	3 000	Art. 12, III, b ¹ , f	400
» 12, II, b ¹ ,	500	» 20, I, c ¹ ,	4 000	» 17, c,	5 250	» 12, IV, b ¹ ,	5 000
» 14, I, c,	3 000	» 20, II, b ¹ ,	200	» 20, VI, c ¹ ,	20 000	» 14, III, b ¹ ,	250
» 17, b,	20 000	» 20, VI, b ¹ ,	700	» 20, VII, c ¹ ,	2 500	» 20, VI, b ¹ ,	1 000
» 17, c,	7 000	» 20, VI, c ¹ ,	8 000	f	60 750	» 20, VII, b ¹ ,	400
» 20, I, c ¹ ,	1 000					f	7 050
f	33 700						

<i>Suriname.</i>	<i>Adolf Hertog van Nassau.</i>	<i>Urania.</i>	
Art. 12, I, c, f 1 000	Art. 12, III, b ¹ , f 3 500	Art. 12, III, b ¹ , f 500	Art. 20, I, b ¹ , f 100
» 14, I, c, 500	» 12, IV, b ¹ , 10 000	» 12, IV, b ¹ , 2 500	» 20, II, b ¹ , 50
f 1 500	» 14, III, b ¹ , 2 000	» 14, III, b ¹ , 2 000	f 2 350
	» 20, VI, b ¹ , 2 000	» 20, VI, b ¹ , 2 000	
	» 20, VII, b ¹ , 250	» 20, VII, b ¹ , 250	<i>Het Loo.</i>
	f 17 750	f 7 250	Art. 12, III, b ¹ , f 200
<i>Bonaire.</i>	<i>Prins van Oranje.</i>	<i>Ternate.</i>	» 12, IV, b ¹ , 500
Art. 12, III, b ¹ , f 2 000	Art. 12, V, b ¹ , f 1 300	Art. 12, III, b ¹ , f 40	» 14, III, b ¹ , 100
» 12, IV, b ¹ , 3 000	» 12, VI, b ¹ , 5 000	» 12, IV, b ¹ , 1 000	» 20, VI, b ¹ , 400
» 14, III, b ¹ , 1 000	» 14, V, b ¹ , 800	» 14, III, b ¹ , 10	» 20, VII, b ¹ , 75
» 20, VI, b ¹ , 2 500	» 20, XI, b ¹ , 1 400	» 20, VI, b ¹ , 225	f 1 275
» 20, VII, b ¹ , 300	» 20, XII, b ¹ , 300	» 20, VII, b ¹ , 100	
f 8 800	f 8 800	f 1 375	<i>Salamander.</i>
<i>Valk.</i>	<i>Prins Maurits der Nederlanden.</i>	<i>Castor.</i>	Art. 12, III, b ¹ , f 50
Art. 12, III, c, f 250	Art. 12, I, b ¹ , f 1 000	Art. 12, I, b ¹ , f 1 000	» 12, III, c, 1 000
» 12, IV, c, 500	» 12, II, b ¹ , 6 000	» 12, II, b ¹ , 3 000	» 12, IV, b ¹ , 500
» 14, III, c, 50	» 14, I, b ¹ , 700	» 14, I, b ¹ , 500	» 14, III, b ¹ , 25
» 20, VI, c ¹ , 250	» 20, I, b ¹ , 3 000	» 20, I, b ¹ , 2 000	» 14, III, c, 800
» 20, VII, c ¹ , 150	» 20, II, b ¹ , 400	» 20, II, b ¹ , 500	» 20, VI, b ¹ , 100
f 1 200	f 11 100	f 7 000	» 20, VI, c ¹ , 1 500
<i>Argus.</i>	<i>Evertsen.</i>	<i>Pollux.</i>	» 20, VII, b ¹ , 25
Art. 12, III, b ¹ , f 200	Art. 12, III, b ¹ , f 500	Art. 12, I, b ¹ , f 1 000	f 4 000
» 12, III, c, 300	» 12, III, c, 2 000	» 12, II, b ¹ , 3 000	<i>Marnix.</i>
» 12, IV, b ¹ , 1 000	» 12, IV, b ¹ , 2 500	» 14, I, b ¹ , 500	Art. 12, III, b ¹ , f 1 500
» 12, IV, c, 1 750	» 12, IV, c, 5 000	» 20, I, b ¹ , 2 000	» 12, IV, b ¹ , 4 000
» 14, III, b ¹ , 100	» 14, III, b ¹ , 100	» 20, II, b ¹ , 500	» 14, III, b ¹ , 500
» 14, III, c, 100	» 14, III, c, 600	f 7 000	» 20, VI, b ¹ , 1 500
» 20, VI, b ¹ , 150	» 20, VI, b ¹ , 250	<i>Nautilus.</i>	» 20, VII, b ¹ , 100
» 20, VI, c ¹ , 1 200	» 20, VI, c ¹ , 6 000	Art. 12, V, b ¹ , f 3 600	f 7 600
» 20, VII, b ¹ , 50	» 20, VII, b ¹ , 150	» 12, VI, b ¹ , 7 500	
» 20, VII, c ¹ , 800	» 20, VII, c ¹ , 1 500	» 14, V, b ¹ , 1 000	<i>Vulkaan.</i>
f 5 650	f 18 600	» 20, XI, b ¹ , 4 000	Art. 12, I, b ¹ , f 500
<i>Dolfijn.</i>	<i>Admiraal van Wassenarr.</i>	» 20, XII, b ¹ , 500	» 12, II, b ¹ , 2 000
Art. 12, III, b ¹ , f 1 000	Art. 12, I, b ¹ , f 1 500	f 16 600	» 14, I, b ¹ , 500
» 12, IV, b ¹ , 2 000	» 12, II, b ¹ , 12 000	<i>Kanonneerboot n°. 16.</i>	» 20, I, b ¹ , 1 000
» 14, III, b ¹ , 500	» 14, I, b ¹ , 2 000	Art. 12, I, b ¹ , f 100	» 20, II, b ¹ , 150
» 20, VI, b ¹ , 1 000	» 20, I, b ¹ , 3 000	» 12, II, b ¹ , 2 000	f 4 150
» 20, VII, b ¹ , 200	» 20, II, b ¹ , 800	» 14, I, b ¹ , 100	<i>Kanonneerboot n°. 7.</i>
f 4 700	f 19 300		Art. 12, I, b ¹ , f 100
			» 12, II, b ¹ , 100
			» 14, I, b ¹ , 50
			» 20, I, b ¹ , 300
			» 20, II, b ¹ , 50
			f 600

<i>Amstel.</i>		Art. 20, I, <i>b</i> ¹ , f 2 600	Art. 12, IV, <i>d</i> , f 10 000	Art. 20, VII, <i>f</i> ¹ , f 9 000
Art. 12, V, <i>b</i> ¹ , f 200		» 20, I, <i>c</i> ¹ , 1 000	» 12, V, <i>d</i> , 10 000	» 20, XI, <i>f</i> ¹ , 2 400
» 12, VI, <i>b</i> ¹ , 1 500		» 20, II, <i>b</i> ¹ , 500	» 12, VI, <i>d</i> , 3 500	» 20, XII, <i>f</i> ¹ , 5 000
» 14, V, <i>b</i> ¹ , 100		» 20, II, <i>c</i> ¹ , 10 000	» 14, I, <i>d</i> , 8 000	
» 20, XI, <i>b</i> ¹ , 200		» 20, VI, <i>b</i> ¹ , 1 500	» 14, III, <i>d</i> , 4 500	f 34 350
» 20, XII, <i>b</i> ¹ , 100		» 20, VI, <i>c</i> ¹ , 1 600	» 14, V, <i>d</i> , 6 000	
f 2 100		» 20, VII, <i>b</i> ¹ , 1 500	» 20, I, <i>d</i> , 13 000	<i>Herstelling van artillerie-goederen uit den voorraad.</i>
		» 20, VII, <i>c</i> ¹ , 500	» 20, II, <i>d</i> , 800	Art. 12, I, <i>f</i> ² , f 500
		» 20, XI, <i>b</i> ¹ , 400	» 20, VI, <i>d</i> , 5 000	» 12, II, <i>f</i> ² , 500
<i>Stoombarkassen en stoomsloepen.</i>		» 20, XI, <i>c</i> ¹ , 1 000	» 20, VII, <i>d</i> , 2 500	» 12, III, <i>f</i> ² , 250
Art. 12, I, <i>c</i> , f 600		» 20, XII, <i>b</i> ¹ , 100	» 20, XI, <i>d</i> , 12 000	» 12, IV, <i>f</i> ² , 100
» 12, III, <i>b</i> ¹ , 500		» 20, XII, <i>c</i> ¹ , 50	» 20, XII, <i>d</i> , 1 000	» 12, V, <i>f</i> ² , 50
» 12, V, <i>c</i> , 150		f 179 100	f 94 300	» 12, VI, <i>f</i> ² , 100
» 12, VI, <i>c</i> , 100		<i>Inrichtingen behoorende tot de actieve zeemacht (torpedodienst enz.)</i>	<i>Herstelling van magazijns-goederen enz.</i>	» 14, I, <i>f</i> ² , 400
» 14, I, <i>c</i> , 100		Art. 12, I, <i>b</i> ² , f 12 000	Art. 12, I, <i>e</i> , f 45 000	» 14, III, <i>f</i> ² , 250
» 14, III, <i>b</i> ¹ , 50		» 12, II, <i>b</i> ² , 5 000	» 12, II, <i>e</i> , 32 000	» 14, V, <i>f</i> ² , 50
» 14, V, <i>c</i> , 100		» 12, III, <i>b</i> ² , 800	» 12, III, <i>e</i> , 2 000	» 20, I, <i>f</i> ² , 3 500
» 20, I, <i>c</i> ¹ , 1 500		» 12, IV, <i>b</i> ² , 15 600	» 12, IV, <i>e</i> , 300	» 20, II, <i>f</i> ² , 7 000
» 20, VI, <i>b</i> ¹ , 1 000		» 12, V, <i>b</i> ² , 300	» 12, V, <i>e</i> , 600	» 20, VI, <i>f</i> ² , 3 000
» 20, XI, <i>c</i> ¹ , 800		» 12, VI, <i>b</i> ² , 2 100	» 12, VI, <i>e</i> , 100	» 20, VII, <i>f</i> ² , 6 000
» 20, XII, <i>c</i> ¹ , 50		» 14, I, <i>b</i> ² , 2 000	» 14, I, <i>e</i> , 2 000	» 20, XI, <i>f</i> ² , 800
f 4 950		» 14, III, <i>b</i> ² , 700	» 14, III, <i>e</i> , 250	» 20, XII, <i>f</i> ² , 850
		» 14, V, <i>b</i> ² , 700	» 14, V, <i>e</i> , 50	f 23 350
<i>Diversen.</i>		» 20, I, <i>b</i> ² , 5 000	» 20, I, <i>e</i> , 6 400	<i>Werkinrichtingen.</i>
<i>Auxiliair eskader enz.</i>		» 20, II, <i>b</i> ² , 200	» 20, II, <i>e</i> , 150	Art. 12, I, <i>g</i> ¹ , f 900
Art. 12, I, <i>b</i> ¹ , f 1 800		» 20, VI, <i>b</i> ² , 1 900	» 20, VI, <i>e</i> , 2 000	» 12, II, <i>g</i> ¹ , 200
» 12, I, <i>c</i> , 500		» 20, VII, <i>b</i> ² , 1 150	» 20, VII, <i>e</i> , 150	» 12, III, <i>g</i> ¹ , 3 000
» 12, II, <i>b</i> ¹ , 31 000		» 20, XI, <i>b</i> ² , 1 400	» 20, XI, <i>e</i> , 600	» 12, IV, <i>g</i> ¹ , 100
» 12, II, <i>c</i> , 10 000		» 20, XII, <i>b</i> ² , 150	» 20, XII, <i>e</i> , 50	» 12, V, <i>g</i> ¹ , 600
» 12, III, <i>b</i> ¹ , 1 200		f 49 200	f 91 650	» 12, VI, <i>g</i> ¹ , 200
» 12, III, <i>c</i> , 1 000		<i>Conservatie van reserveschepen en hunne uitrusting.</i>	<i>Aanmaak van artillerie-goederen voor den voorraad.</i>	» 14, I, <i>g</i> ¹ , 4 000
» 12, IV, <i>b</i> ¹ , 10 000		Art. 20, I, <i>c</i> ² , f 34 000	Art. 12, I, <i>f</i> ¹ , f 1 000	» 14, III, <i>g</i> ¹ , 2 000
» 12, IV, <i>c</i> , 2 500		» 20, II, <i>c</i> ² , 3 300	» 12, II, <i>f</i> ¹ , 600	» 14, V, <i>g</i> ¹ , 1 500
» 12, V, <i>b</i> ¹ , 500		» 20, VI, <i>c</i> ² , 60 000	» 12, III, <i>f</i> ¹ , 1 000	» 20, I, <i>g</i> ¹ , 3 000
» 12, V, <i>c</i> , 100		» 20, VII, <i>c</i> ² , 7 800	» 12, IV, <i>f</i> ¹ , 3 000	» 20, II, <i>g</i> ¹ , 2 000
» 12, VI, <i>b</i> ¹ , 500		» 20, XI, <i>c</i> ² , 43 500	» 12, V, <i>f</i> ¹ , 50	» 20, VI, <i>g</i> ¹ , 8 500
» 12, VI, <i>c</i> , 100		» 20, XII, <i>c</i> ² , 9 000	» 12, VI, <i>f</i> ¹ , 700	» 20, VII, <i>g</i> ¹ , 1 000
» 14, I, <i>b</i> ¹ , 600		f 157 600	» 14, I, <i>f</i> ¹ , 600	» 20, XI, <i>g</i> ¹ , 3 500
» 14, I, <i>c</i> , 400		<i>Aanmaak van magazijns-goederen.</i>	» 14, III, <i>f</i> ¹ , 250	» 20, XII, <i>g</i> ¹ , 650
» 14, II, 1 400		Art. 12, I, <i>d</i> , f 9 000	» 14, V, <i>f</i> ¹ , 50	f 31 150
» 14, III, <i>b</i> ¹ , 250		» 12, II, <i>d</i> , 4 000	» 20, I, <i>f</i> ¹ , 6 500	<i>Werkvaartuigen.</i>
» 14, III, <i>c</i> , 1 000		» 12, III, <i>d</i> , 5 000	» 20, II, <i>f</i> ¹ , 3 000	Art. 12, I, <i>g</i> ² , f 300
» 14, IV, 2 500			» 20, VI, <i>f</i> ¹ , 1 200	» 12, II, <i>g</i> ² , 1 200
» 14, V, <i>b</i> ¹ , 100				» 12, III, <i>g</i> ² , 250
» 14, V, <i>c</i> , 100				» 12, IV, <i>g</i> ² , 500
» 14, VI, 400				
» 17, <i>c</i> , 93 000				

Art. 12, V, g^2 , f 100	Art. 14, I, i , f 3 000	Art. 14, V, l , f 50	Mindere geëmployeerden met vaste aanstelling.
» 12, VI, g^2 , 600	» 14, III, i , 6 000	» 20, I, l , 4 000	Art. 20, I, o , f 48 600
» 14, I, g^2 , 800	» 14, V, i , 1 000	» 20, II, l , 50	» 20, II, o , 5 180
» 14, III, g^2 , 150	» 20, I, i , 19 000	» 20, VI, l , 2 000	» 20, VI, o , 24 000
» 14, V, g^2 , 200	» 20, II, i , 100	» 20, VII, l , 375	» 20, VII, o , 5 660
» 20, I, g^2 , 2 000	» 20, VI, i , 12 000	» 20, XI, l , 100	» 20, XI, o , 12 170
» 20, II, g^2 , 150	» 20, VII, i , 300	» 20, XII, l , 50	» 20, XII, o , 870
» 20, VI, g^2 , 500	» 20, XI, i , 4 000	f 17 575	f 96 480
» 20, VII, g^2 , 75	» 20, XII, i , 200		
» 20, XI, g^2 , 400	f 146 050	Algemeene dienst, toelagen, zieken, enz., feestdagen, wachten.	Kosten der politie.
» 20, XII, g^2 , 50			Art. 20, III, f 8 700
f 7 275	Werktuigen van algemeen aard.	Art. 12, I, m , f 400	» 20, VIII, 8 600
Gebouwen.	Art. 12, I, k , f 1 500	» 12, II, m , 1 000	» 20, XIII, 4 880
Art. 12, I, h , f 2 000	» 12, II, k , 1 500	» 12, III, m , 200	f 22 180
» 12, II, h , 6 000	» 12, III, k , 2 500	» 12, IV, m , 50	
» 12, III, h , 2 000	» 12, IV, k , 8 000	» 12, V, m , 150	Kosten der magazijnen van scheepsbouw en uitrusting.
» 12, IV, h , 4 000	» 12, V, k , 500	» 12, VI, m , 400	Art. 20, IV, f 38 000
» 12, V, h , 800	» 12, VI, k , 300	» 14, I, m , 100	» 20, IX, 21 250
» 12, VI, h , 2 000	» 14, I, k , 4 000	» 14, III, m , 500	» 20, XIV, 16 325
» 14, I, h , 2 500	» 14, III, k , 2 500	» 14, V, m , 200	f 75 575
» 14, III, h , 3 000	» 14, V, k , 1 500	» 20, I, m , 24 000	
» 14, V, h , 600	» 20, I, k , 7 000	» 20, II, m , 10 000	Kosten der magazijnen van kleeding en levensmiddelen.
» 20, I, h , 4 000	» 20, II, k , 300	» 20, VI, m , 22 700	Art. 20, V, f 5 570
» 20, II, h , 400	» 20, VI, k , 4 000	» 20, VII, m , 9 000	» 20, X, 915
» 20, VI, h , 3 000	» 20, VII, k , 1 600	» 20, XI, m , 8 000	» 20, XV, 1 725
» 20, VII, h , 1 275	» 20, XI, k , 1 500	» 20, XII, m , 4 000	f 8 210
» 20, XI, h , 1 300	» 20, XII, k , 300	f 80 700	
» 20, XII, h , 100	f 37 000	Mindere geëmployeerden zonder vaste aanstelling.	
f 32 975	Proefnemingen.	Art. 20, I, n , f 6 500	
Gereedschappen voor de werkplaatsen.	Art. 12, I, l , f 3 000	» 20, II, n , 6 210	
Art. 12, I, i , f 78 000	» 12, II, l , 500	» 20, VI, n , 6 800	
» 12, II, i , 1 500	» 12, III, l , 2 000	» 20, VII, n , 11 875	
» 12, III, i , 14 500	» 12, IV, l , 300	» 20, XI, n , 4 685	
» 12, IV, i , 1 250	» 12, V, l , 50	» 20, XII, n , 6 700	
» 12, V, i , 3 000	» 12, VI, l , 100	f 42 770	
» 12, VI, i , 2 200	» 14, I, l , 4 000		
	» 14, III, l , 1 000		